

Handelingen van de raad der gemeente Emmen

jaar	bijlagenr.	categorie/agendanr.
2002	156	A 3

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad der gemeente Emmen, gehouden op donderdag 26 september 2002 's avonds om 19.30 uur in het raadhuis te Emmen

Voorzitter: de heer C. Bijl, burgemeester
Plaatsvervangend voorzitter: de heer H.A.A. Lange
Secretaris: de heer P.G. Koerhuis, fungerend griffier.

Aanwezig bij de aanvang 32 leden, te weten de heren B.R. Arends, G. Boels, J. Dijkgraaf en F. Ensink, mevrouw P.A. de Graaff, de heren W.W.W. Halm, J.C.F.M. van Hees, A. van Hoffen en G.J. Horstman, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heren H. Huttinga, H.A.A. Lange, H. Leutscher, G.J. Mans, A. Meijering, A.G. Menzen, L.T. Pekelsma, T.D. Reitsma, R.R. Ripassa, J.H. van Rossem, H.C. Scheltens, A.W.J. Schoo, A.J. Sleeking en G.J. Stoffers, de dames G. van der Veen-Weggemans, M.G. van Vliet, S. van de Vijver-Geitz en F.I. van Wieren-Bolt, alsmede de heren B.D. Wilms en J.H. Wittendorp, mevrouw J. Zinnemers-Warmolts en de heer G. Zondag.

Later ter vergadering komen 2 leden, te weten mevrouw M.H. Thalens-Kolker en de heer R. Vos.

Afwezig zijn 5 leden, te weten de heren H.J. Eising, A. Haak en L.D.S. Hoekstra, mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic en de heer J.H. Thole.

Tevens zijn aanwezig de wethouders H. Brummel, T. Eerenstein, G. Evenhuis, J. Holman, J. Hoogland-Foppen, H. Klaver en G. Wachtmeester.

A1. Opening en vaststelling agenda.

De voorzitter opent de vergadering een heet eenieder van harte welkom.

Hij deelt mede dat bericht van verhindering is binnengekomen van mevrouw Rougoor en de heren Eising, Haak, Hoekstra en Thole. Het is jammer dat de raad niet voltallig is, maar verheugend dat een wethouder die met toestemming buiten de gemeente verbleef sinds vandaag weer op een vast adres in deze gemeente slaapt! Spreker heet wethouder Klaver weer van harte welkom. Binnen één jaar eruit en erin heeft dit feit geen invloed op het inwonertal! Voorts deelt spreker mede dat vice-voorzitter Lange bij de agendapunten B12, B13 en B14 de leiding van de vergadering zal overnemen.

[Tijdens het openingswoord is mevrouw Thalens-Kolker ter vergadering gekomen].

De raad stelt desgevraagd de opgestelde agenda vast.

A2. Vragenhalfuur.

Kabinetsplannen betreffende uitgeprocedeerde asielzoekers
Ontslagen personeel Opmaat

De heer Dijkgraaf informeert of het college over de kabinetsplannen inzake uitgeprocedeerde asielzoekers al een standpunt heeft ingenomen. Zo ja, wat is dat? Zo neen, wanneer kan het worden verwacht? Vanmorgen heeft hij op de radio gehoord dat vijf Brabantse gemeenten ondanks het beleidsvoornemen van het kabinet toch uitvoering gaan geven aan hun zorgplicht.

De tweede vraag is: heeft het college zorg voor de ontslagen medewerkers van de voormalige Stichting Opmaat? Ervan uitgaande dat dit het geval is: welke zorg is dat dan?

Wethouder Holman moet, wat de eerste vraag betreft, zeggen dat het college geen nieuw besluit heeft genomen met betrekking tot uitgeprocedeerde asielzoekers. Eerder, nog vóór het aantreden van het kabinet-Balkenende, heeft het college het standpunt ingenomen dat de gemeente zich

dient te houden aan de geldende regels. Tot nu toe heeft hij vanuit het college of de raad niet gehoord dat hierin verandering zou moeten worden gebracht.

Natuurlijk heeft het college zorg voor de ontslagen medewerkers van Opmaat. In eerste aanleg ligt die zorg bij Alcides. Als daar iets niet kan worden gerealiseerd, dan is het college bereid een gesprek aan te gaan. Overigens zal er maandag aanstaande Een gesprek plaatsvinden met Abva-Kabo. Daarna zal de raad worden geïnformeerd over de vraag of de gemeente iets kan en wil

De zaak-Menger/Wilhelmsoord BVO Emmen

De heer Halm informeert in welk stadium de zaak-Menger zich bevindt. Wordt er bemiddeld? Zo ja, met wie en hoe lang wil het college hiermee doorgaan? Uit de krant heeft hij begrepen dat de heer Hoekstra wil bemiddelen. Hoe staat de wethouder daar tegenover? Naar de mening van de BGE-fractie zal bemiddeling namelijk nodig zijn.

De fractie heeft zich voorts gemeld voor een vraag over de BVO Emmen, en wel omdat er tot gisteren geen inzage was in de borgstelling. Gisteravond kwam het bericht dat die vanaf heden ter inzage ligt. De fractie heeft de stukken vandaag even ingezien, maar heeft niet kunnen constateren dat de garantstelling voldoende zekerheid biedt. Is dit voldoende onderzocht? Naar haar mening biedt de garantstelling geen zekerheid, maar zij laat zich graag corrigeren. Zij vindt dat de garantstelling door een onafhankelijke derde moet worden getoetst. Gebeurt dit ook? Volgens de fractie betreft het hier een onderhandse acte, wat de vraag oproept: waarom is er geen notariële acte opgemaakt? De verklaring van de bank is een momentopname. Voor meer zekerheid zou de oplossing zijn de garantiestelling te laten registreren door de Belastingdienst; dan immers is er een onomstotelijk bewijs. Is dit gebeurd of gebeurt het nog? Iedereen kan tenslotte wel roepen geld te hebben en borg te willen staan.

De heer Schoo heeft zich eveneens aangemeld voor een vraag over de garantstelling. De DOP-fractie heeft grote moeite met de geheimhouding ten aanzien van deze openbare zaak. Is het mogelijk voor iedereen duidelijk te maken wie garant staat voor de lening? Er is zo veel gemeenschapsgeld in het geding dat de fractie wil weten wie zich garant heeft gesteld.

Wethouder Hoogland-Foppen merkt op dat bij de ingekomen stukken en mededelingen voor de laatste commissievergadering de zaak-Menger eveneens aan de orde is geweest. Naar zij meent is toen afgesproken dat het onderwerp voor de commissievergadering van oktober op de agenda zal worden geplaatst, maar zij moet afwachten wat het presidium daarover beslist. In de commissie heeft zij al medegedeeld dat aan een externe zal worden gevraagd eens naar het hele dossier te kijken. Daarover vinden de volgende week gesprekken plaats. De externe heeft al wel gekeken naar het besluit van het college om beroep in te stellen tegen de uitspraak van de rechtbank van 11 juli jongstleden betreffende de handhaving en een bouwwaan-

vraag. De externe adviseur heeft geoordeeld dat het instellen van beroep verstandig is. Er komt dus nog een vervolg. Zoals bekend, heeft de heer Hoekstra tegen verzoeken in deze omgeving eveneens bedenkingen ingediend. Spreker heeft de heer Hoekstra nog niet gesproken, maar gezien zijn aanbod zal dat in verband met zijn bedenkingen en het voorstel dat hij in zijn brief doet vroeg of laat vast wel gebeuren.

De heer Lange deelt mede dat ook in het presidium over dit onderwerp is gesproken. Geconstateerd is dat een extern onderzoeker is ingeschakeld, doch dat diens rapport waarschijnlijk niet in oktober gereed zal zijn. De afspraak is gemaakt dit rapport af te wachten. Er wordt van uitgegaan dat de zaak in november op de commissieagenda kan worden opgenomen.

Wethouder Wachtmeester reageert op de vragen over de garantstelling voor de lening aan de BVO Emmen, allereerst de vraag inzake de geheimhouding. Het betreft hier een natuurlijke persoon. Zou die bekend worden gemaakt, dan zou er naar sprekers mening sprake zijn van schending van de Wet op de privacy. Dat wil hij niet voor zijn rekening nemen.

Over de borgstelling kan worden medegedeeld dat deze juridisch waterdicht is. Ten aanzien van de zekerheidsstelling ligt er een verklaring van de bank dat betrokkene goed is voor het bedrag. Méér is niet nodig.

Nieuw theater

De heer Schoo merkt op dat het er haast op lijkt dat er al een nieuw theater is. Naar aanleiding van de berichtgeving in de media dat vele locaties zijn afgevallen is de vraag: wanneer wordt de raad hierover geïnformeerd? En moet er niet eerst een formeel besluit worden genomen over de vraag of er überhaupt wel een nieuw theater moet worden gebouwd? Voorts de vraag: hoe worden hierover door het college mededelingen naar buiten gebracht? Gebeurt dat op de wekelijkse persconferentie, via persberichten, of worden persmensen anderszins geïnformeerd?

Wethouder Klaver vermeldt dat het college het project-Muzeval in de hoogste versnelling heeft staan, aldus uitvoering gevend aan het raadsbesluit dat het dient te komen met plannen voor de bouw van een nieuw theater in het centrum van Emmen. Die keuze heeft de raad gemaakt, de vraag is of de raad ook wil komen tot uitvoering en of er middelen voor zijn. In elk geval mag de raad van het college verwachten dat het naarstig werkt aan een voorstel.

Er zijn momenten waarop hij als wethouder uitspraken moet doen, en dan heeft het onderwerp Muzeval zeker de belangstelling, behalve van de mensen van de Muzeval zelf ook van theaterbezoekers en anderen. Op die momenten wordt weleens een tipje van de sluier opgelicht, wat dan leidt tot een publicatie. Overigens heeft het college, in tegenstelling tot de berichtgeving, geen besluit genomen over een locatie. Het is geen nieuws dat er 11 à 13 locaties in beeld zijn. Deze zijn op een rij gezet, en als alles goed wordt afgeturfd blijven er drie over. Als de heer Schoo op

de Traverse gaat staan en een draai van 360° maakt, heeft deze ze alledrie gezien!

Spreker hoopt de raad in december, maar voorzigtiger nog in januari oftewel het eerste kwartaal van het volgende jaar, een voorstel met betrekking tot de locatiekeuze, een plan van aanpak en een programma van eisen te kunnen voorleggen.

Uiteraard zijn mevrouw Hoogland en hijzelf achter de schermen al druk bezig om te bezien hoe middelen zijn te verkrijgen voor een nieuw theater. Zonder Kompas-gelden zal dat niet kunnen. De Kompas-regeling is in 2006 afgelopen, en dus zou het theater er dan moeten staan.

De heer Schoo stelt dat hetgeen de wethouder zegt op zich correct is. Het is echter ook correct dat over locaties in een commissievergadering wordt besproken alvorens deze naar buiten worden gebracht. Tenslotte kunnen er ook vanuit de raad ideeën omtrent locaties zijn. Het is jammer dat nu in de krant is gemeld dat er drie locaties overblijven, want daaruit zou kunnen worden afgeleid dat over de rest niet meer valt te praten.

Wethouder Klaver is nog maar koud weer 12 uur Emme-naar en wil dus vanavond geen ruzie maken! Als verantwoordelijk wethouder voor kunst en cultuur behoudt hij zich het recht voor af en toe wat te roepen.

De voorzitter denkt dat het even wennen is aan de verschillende rollen van college en raad. De raad heeft aan het college de opdracht meegegeven te proberen een theater te realiseren en het college gaat aan die opdracht invulling geven. Hem dunkt dat men er niet te benauwd voor moet zijn als er vanuit het college eens iets gezegd wordt. Natuurlijk mag de raad het college op elk moment bevragen. Aan de andere kant zal het college zorgvuldig in de gaten houden dat een belangrijk deel van de besluitvorming, de planologie en het geld, aan de raad is.

[Verslagen commissievergaderingen](#)
[Verspreiding Zuidoosthoeker](#)

De heer Ensink verzoekt het presidium te bewerkstelligen dat de verslagen van de commissievergaderingen op een veel vroeger tijdstip bij de fracties komen. Gisteravond na de avondmaaltijd kwam de bode nog aan huis om stukken af te leveren. Het is zonde van de tijd dat de bodes met stukken rond moeten; als deze er eerder zijn, is dat niet nodig. Hij heeft trouwens al eens geadviseerd méér gebruik te maken van e-mail voor het verzenden van verslagen; dat scheelt een hoop gereis en het is bovendien milieuvriendelijk. Nogmaals: aandacht voor een tijdiger verzending van de verslagen.

De CDA-fractie heeft meermaals de aandacht van het college gevraagd voor de verspreiding van de *Zuidoosthoeker*. Deze komt in sommige delen van de gemeente niet in de bus. Dat schijnt te liggen aan problemen die de uitgever heeft met de bezorging, maar toen het contract in de raad werd besproken is de duidelijke toezegging gedaan dat alle inwoners deze krant, waarin de gemeentelijke informatiepagina is opgenomen, in de bus zouden krijgen. Bijvoorbeeld het oostelijk gedeelte van Nieuw-Schoonebeek heeft

vanaf 1 januari 2001 de *Zuidoosthoeker* niet meer ontvangen. De fractie vindt het nu tijd dat actie wordt ondernomen.

De heer Lange kan eigenlijk alleen maar zeggen dat hij het wat de toezending van verslagen betreft met de heer Ensink eens is. In het laatste verslag van het presidium is te zien dat alles op alles wordt gezet om ook de begroting op tijd bij de raad te krijgen en dat zelfs zal worden geweigerd haar te behandelen als ze te laat is. Waar het gaat om de verslagen is het wat moeilijker dreigementen te uiten. Als zij te laat komen, kan men wel zeggen ze niet meer te accepteren, maar zo werkt het niet. In elk geval zal worden getracht te bewerkstelligen dat de verslagen tijdig worden verzonden. Het gevoelens waaraan de heer Ensink uiting geeft zal kenbaar worden gemaakt aan degenen die de verslagen moeten leveren.

In het verslag van het presidium is eveneens te lezen dat opnieuw aandacht is gevraagd voor het raadsinformatiesysteem. Er is aan de griffier een tijdpad gevraagd, waarop deze heeft laten weten dat het mogelijk moet zijn nog dit jaar te beschikken over de benodigde computers om via e-mail en internet met elkaar te kunnen gaan communiceren. Vervolgens moet het verzenden van verslagen een fluitje van een cent zijn.

De voorzitter reageert op de opmerking over de verspreiding van de *Zuidoosthoeker*. Hij zou er haast moedeloos van worden, want in de anderhalf jaar die hij kan overzien zijn er geregeld klachten gekomen. Steeds wordt toegezegd dat hierover zal worden gesproken met de uitgever en de verspreider en dat gebeurt ook, en steeds opnieuw wordt beterschap beloofd, maar hij moet nu begrijpen dat al vanaf het begin van dit jaar in Nieuw-Schoonebeek niet wordt bezorgd.

De heer Ensink corrigeert: vanaf 1 januari **2001!**

De voorzitter stelt vast dat dit probleem dus al van vóór zijn komst naar Emmen dateert!

De heer Ensink wijst erop dat de heldere afspraak is gemaakt dat het voor elkaar zou worden gebracht.

De voorzitter dacht even dat het aan hém lag dat dit probleem zich voordoet! Hij kan niets anders toezeggen dan dat hij hieraan opnieuw aandacht zal besteden en de raad via de commissie bestuur en middelen zal informeren over wat er nu precies aan de hand is. Als het links en rechts problemen blijft geven moet misschien eens serieus worden overwogen ermee te stoppen, al weet hij niet wat het alternatief is, want het schijnt een probleem te zijn in de hele gemeente iets huis-aan-huis bezorgd te krijgen. Wellicht moet daarvoor worden teruggevallen op de Post.

De heer Dijkgraaf merkt op dat de raad naar de burgers toe wil, welnu: misschien kunnen raadsleden uit Nieuw-Schoonebeek de verspreiding zélf ter hand nemen!

De heer Ensink zegt dat zijn fractie tot veel in staat is, maar niet tot dit!

De voorzitter zou het wel voor nieuwe raadsleden een goede manier vinden om andere delen van de gemeente te leren kennen!

De heer Van Rossem komt terug op de vraag over de toezending van de verslagen. Hij heeft hierover dinsdag telefonisch contact gehad met de griffier. Deze heeft toen medegedeeld dat de persoon die het nog niet binnen zijnde verslag moest maken heeft gezegd: "Dat komt donderdag wel!" Kan niet met het presidium worden afgesproken dat een week na de commissievergaderingen de verslagen bij de raadsleden moeten zijn?

De heer Lange weet niet of het presidium dat waar kan maken. Echter, het gevoelen bij de raad over de late verzending van stukken deelt het presidium. Het zal er nog meer op gaan tamboereren dat de stukken vroegtijdig in het bezit van de raad dienen te zijn.

De voorzitter wijst erop dat de toezending van de commissieverslagen overigens al is geregeld in de verordening op de commissies.

De heer Van Hees brengt onder de aandacht dat daarin zelfs een termijn van drie dagen staat.

De voorzitter stelt voor bescheiden te blijven in de ambities!

Het vragenhalfuur wordt hierna gesloten.

- A5. Aanpassing Algemene Plaatselijke Verordening**
[Bijlage nr. 134]
- A6. Jaarrekening 2001 en begroting 2003 Regionale Brandweer Drenthe**
[Bijlage nr. 135, gewijzigd exemplaar]
- A7. Beschikbaarstelling krediet ten behoeve van herinrichting Emmerhout-noord**
[Bijlage nr. 136]
- A8. Beschikbaarstelling krediet ten behoeve van restauratie Grote Kerk Emmen**
[Bijlage nr. 137]
- A9. Wijzigen komgrenzen te Roswinkel**
[Bijlage nr. 138]
- A10. Verlegging Zwanenveld**
[Bijlage nr. 139]
- A11. Krediet ten behoeve van plaatsing bewegwijzeringsstelsel op industrieterrein De Pollux**
[Bijlage nr. 140]
- A12. Kostenverhaalsbesluit betrekking hebbende op diverse gebieden in de gemeente Emmen**
[Bijlage nr. 141]

- A13. Wijziging verordening inkomstenvrijlating en uitstroombestemming**
[Bijlage nr. 142]

- A14. Verzelfstandiging en omvorming gemeenschappelijke regeling bestuursacademie**
[Bijlage nr. 145]

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform de onder de nrs. A5 t/m A14 vermelde voorstellen van burgemeester en wethouders besloten.

- A15. Voorbereiding bestemmingsplannen**
[Bijlage nr. 146]

De heer Dijkgraaf vermeldt dat de GroenLinks-fractie tegen mandatering aan het college is en derhalve ook tegen dit voorstel stemt.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. A15 vermelde voorstel van burgemeester en wethouders besloten, met de aantekening dat de fractie van GroenLinks geacht wil worden tegen te hebben gestemd.

- A16. Vaststelling bestemmingsplan 'Emmen-Emmermeer, Trianthabuurt'**
[Bijlage nr. 147]

- A17. Voortgang masterplan Emmen-centrum**
[Bijlage nr. 148]

- A18. Bodemverordening gemeente Emmen 2002**
[Bijlage nr. 149, gewijzigd exemplaar]

- A19. Subsidieverordening Bodemsanering Bedrijfs-terreinen**
[Bijlage nr. 150, gewijzigd exemplaar]

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform de onder de nrs. A16 t/m A19 vermelde voorstellen van burgemeester en wethouders besloten.

- A20. Ontwikkeling Businesspark Meerdijk**
[Bijlage nr. 151]

De heer Mans deelt mede dat de SP-fractie tegen dit voorstel is. Zij vindt de ontwikkeling van dit businesspark economisch niet verantwoord. Er staat in Emmen nog genoeg kantoorruimte leeg en die moet men eerst maar eens vol zien te krijgen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. A20 vermelde voorstel van burgemeester en wethouders besloten, met de aantekening dat de fractie van de SP geacht wil worden tegen te hebben gestemd.

- B1. Verordening op het correctief raadgevend referendum**
[Bijlage nr. 143, gewijzigd exemplaar]

De heer Ensink zegt dat namens de CDA-fractie in de commissie bestuur en middelen reeds is aangegeven dat kan worden ingestemd met de in dit raadsvoorstel genoemde verordening. De instemming van de fractie heeft te maken met het gegeven dat de Tijdelijke Referendumwet op 1 januari in werking is getreden. Deze wet heeft een verplichtend karakter, wat heel eenvoudig betekent dat de gemeente mee heeft te werken aan de uitvoering ervan.

De fractie is nooit enthousiast geweest over het instrument 'referendum'. Dat heeft te maken met haar opvatting over, om het even ouderwets te zeggen, het leerstuk van de volkssoevereiniteit. Naar haar mening vormt het stelsel van een representatieve volksvertegenwoordiging het hart van de democratie. Er komt bij dat het instrument 'referendum' in zich heeft dat ingewikkelde onderwerpen kunnen worden versimpeld tot de vraag: voor of tegen? De fractie ziet veel meer in het betrekken van de burgers aan het begin van het besluitvormingsproces. Nu reeds wil zij opmerken veel meer te verwachten van het instrument 'maatschappelijke verkenning', zoals genoemd in het raadsprogramma. Spreker komt hierop later terug.

De fractie stemt in met incidentele afdekking van de kosten van een referendum.

De heer Dijkgraaf zegt dat GroenLinks van harte voorstander is van een referendum. Hij spreekt de hoop uit dat op het moment waarop het kan een correctief referendum naar het Zwitserse model wordt ingevoerd. Naar de mening van de GroenLinks-fractie is dat de ware democratie. Indien nodig zal zij hiertoe te zijner tijd een initiatiefvoorstel indienen.

De heer Van Hees merkt op dat D66, zoals bekend, wil naar een samenleving waarin mensen meer mogelijkheden krijgen om het bestuur rechtstreeks te beïnvloeden en te corrigeren. Een referendum, corrigerend of initiërend, moet naar de mening van de D66-fractie worden gehouden als 2% van de kiezers dat wenst. Opkomstdrempels mogen niet zo hoog zijn dat ze referenda feitelijk onmogelijk maken.

Een eerste, voorzichtige aanzet wordt gegeven door middel van dit raadsvoorstel, waarmee de fractie van harte kan instemmen. Het houden van een referendum mag wat haar betreft niet te vrijblijvend zijn. De raad zal zich terdege moeten afvragen hoe dient te worden omgegaan met de uitslag. Een uitslag negeren betekent naar de mening van sprekers fractie dat de burger niet serieus wordt genomen. Uit het voorgaande moge blijken dat de visie van de D66-fractie haaks staat op die van de CDA-fractie, waaruit moet worden opgemaakt dat wordt gezegd: wetgeving verplicht de gemeente in dezen iets te doen, maar liever niet dan wel!

Door het kabinet is inmiddels besloten de Tijdelijke Referendumwet niet te handhaven. De D66-fractie vindt het onbestaanbaar dat de burgers dit recht wordt ontnomen. Zij vindt dat dit kwade plan maar moet worden onderworpen aan een referendum. De D66-fractie in de Tweede Kamer zal in de komende periode heel veel organisaties aanschrijven met het verzoek de handen ineen te slaan om het referendum te organiseren. Een grote meerderheid van de Nederlandse bevolking wil een referendum. Het is een

democratisch recht dat boven deelbelangen of politieke kleur uit stijgt. Geprobeerd moet worden < D66 zal daartoe de aanzet geven > een brede coalitie te smeden om dit recht te behouden.

De heer Van Rossem geeft aan dat de fractie van Leefbaar Emmen zich kan vinden in de voorgestelde verordening, zij het met twee kanttekeningen.

De bevoegdheid terzake subsidieverlening behoort aan de referendumcommissie te worden toegekend.

De fractie roept het college op de actiepunten zo snel mogelijk te verwezenlijken, aangezien er al een referendum aan de horizon opdoemt. Zij heeft uit de media vernomen dat wethouder Klaver nog drie locaties resten voor een nieuw stadstheater. De raad is hierover niet geïnformeerd. Kennelijk doet de wethouder een minister na en laat deze proefballonnetjes op. Zodra er een officieel besluit is gevallen lijkt de fractie dit een unieke kans om een referendum in werking te stellen.

De heer Meijering vindt het jammer dat de Referendumwet een tijdelijke is. Tenslotte moet de bevolking de mogelijkheid hebben om de bestuurders te corrigeren waar dat nodig is.

De fractie van Onafhankelijk Nieuw Emmen gaat schoorvoetend akkoord met dit voorstel. Zij vindt de drempels te hoog en hoopt dat de nieuwe wet wat meer mogelijkheden zal bieden dan de huidige.

De voorzitter wijst erop dat naar aanleiding van de commissiebehandeling in mei en deze maand een aantal punten in de verordening is gewijzigd. Hij meent dat datgene wat in de commissie in meerderheid is aangegeven goed in deze verordening is vertaald.

De oproep is gedaan de verordening zo spoedig mogelijk in werking te laten treden, welnu: door de vaststelling ervan wordt dit bevorderd.

Over het laten toekennen van de subsidie door de referendumcommissie, zoals de heer Van Rossem voorstelt, is reeds in de raadscommissie gesproken. De meerderheid was van mening dat de opgenomen bepaling kan worden gehandhaafd, aangezien er toch pas zal worden besloten na een advies van de referendumcommissie. Het spreekt vanzelf dat het te geven advies zwaar zal wegen. Per slot van rekening is de referendumcommissie een vertegenwoordiging van de raad: deze benoemt de leden in de commissie.

In hoeverre tijdelijk ook werkelijk tijdelijk is en de huidige wet wordt vervangen door definitieve wetgeving, dan wel komt te vervallen zonder dat er nieuwe wetgeving komt, is op dit moment niet te zeggen. Men zal wel zien of het 'Zwitserland' wordt of 'Nederland tot voor kort'. Dat is aan 'Den Haag'.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. B1 vermelde voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

B2. Beschikbaarstelling krediet ten behoeve van uitvoeringprogramma fysieke veiligheid [Bijlage nr. 144]

De voorzitter wijst erop dat de vanuit de commissie nog openstaande vragen inmiddels schriftelijk zijn beantwoord.

De heer Reitsma zegt het college allereerst hartelijk dank voor de schriftelijke beantwoording. Complimenten van de CDA-fractie ook voor de kwaliteit van de antwoorden; die zijn echt heel goed.

Voorgesteld wordt een krediet van € 538.400,- beschikbaar te stellen ten behoeve van het uitvoeringsprogramma fysieke veiligheid. De onderliggende rapportage van de regiegroep fysieke veiligheid en het plan van aanpak tonen het belang van dit programma aan.

Na een inventarisatie van de fysieke risico's in Emmen, welke in januari jongstleden is gepresenteerd, en de vervolgvactiteiten in het kader van het actieprogramma brandveiligheid heeft het college de bestuursopdracht 'fysieke veiligheid' geformuleerd. De rampen in Enschede en Volendam hebben bewezen wat er kan gebeuren wanneer de regelgeving en de handhaving betreffende de fysieke veiligheid niet op orde zijn. Dit raakt eenieder, zowel burgers als bedrijven, maar zeker ook de lokale overheid. In Emmen is fysieke veiligheid nog niet eerder onderdeel van beleid geweest en dus wordt het de hoogste tijd.

Beleid moet uitmonden in regels, en regels zijn er om je eraan te houden. Het handhavingsbeleid beweegt zich evenwel tussen de geest van jantje-van-leiden en het roomser willen zijn dan de Paus. Terecht wordt daarom opgemerkt dat communicatie niet alleen een belangrijk onderdeel van dit programma is, maar ook in hoge mate bepalend voor het succes.

De doorlooptijd van het programma is relatief lang. Graag wil de CDA-fractie weten of en, zo ja, hoe er tussentijds wordt geïnformeerd en gecommuniceerd.

Dit programma beperkt zich tot het beleid rond bouw, milieu, gebruiks- en evenementenvergunningen. Onlangs is door het college geconstateerd dat er een dramatische achterstand is in het afgeven van gebruiksvergunningen. Van de 1.000 vergunningen die zouden moeten worden afgegeven zijn het er amper 10 geweest. Dit baart de fractie grote zorgen. Vergunningen die niet afgegeven zijn kunnen ook niet worden overtreden. Bij calamiteiten loopt men dan het gevaar dat de aansprakelijkheid juridisch moeilijk is vast te stellen. De CDA-fractie heeft de vraag gesteld of in het voorliggende plan van aanpak een inhaalslag in de vergunningenafgifte is opgenomen. Het antwoord dat dit niet het geval is, is projectmatig formeel correct, maar de zorgen blijven. De fractie wil graag weten welke afspraken met de directeur van de dienst brandweer zijn gemaakt en binnen welke termijn de achterstand zal zijn weggewerkt.

Naast de fysieke veiligheid is de sociale veiligheid een belangrijk item. Het handhavingsbeleid en de surveillance-intensiteit van de politie en de veiligheidsdiensten spelen hierbij een belangrijke rol. De CDA-fractie zou het op prijs stellen als dit een projectmatige aanpak en aandacht krijgt. Met name het op bepaalde tijden nauwelijks tijdig aanwezigheid van de politie krijgen komt steeds vaker voor. In het bijzonder speelt dit een rol bij sommige grote evenementen. Is het mogelijk dit te betrekken bij het plan van aanpak waar het gaat om de evenementenvergunningen?

Met het uitvoeringsprogramma zijn zowel interne als extra kosten gemoeid. Gezien de omvang van het gevraagde krediet zou de fractie het op prijs stellen als hierover conform het format op de pagina 13 en 14 van het plan van aanpak regelmatig verantwoording wordt afgelegd.

De voorzitter stelt vast dat de heer Reitsma heeft aangegeven dat het niet alleen gaat om de fysieke veiligheid, want dat vérdér moet worden gekeken. Dat is een beetje het probleem als men het heeft over het begrip 'veiligheid': het is heel veel omvattend. Het heeft bijvoorbeeld ook betrekking op de verkeersveiligheid. Het college heeft gesteld: willen we niet verdrinken in de veelheid aan veiligheidsvraagstukken, dan moeten we dit in mootjes hakken! Het heeft er bewust voor gekozen de fysieke veiligheid afzonderlijk te bezien, instekend op een paar hoofdlijnen om de zaken daar goed voor elkaar te krijgen en ook goed op elkaar te laten aansluiten.

Wat veiligheid in relatie tot de politie betreft: er wordt momenteel gewerkt aan een nota over de zogenoemde integrale veiligheid, waarbij ook de sociale veiligheid aan de orde komt. Spreker hoopt dat deze nota tegen het einde van het jaar klaar is om er met de raad over te kunnen communiceren.

Duidelijk is dat er meer aandacht voor veiligheid moet zijn. Burgers verwachten dit terecht van hun overheid en deze zal een en ander beter moeten organiseren.

Bij de behandeling van de rekening 2001 is al ingegaan op de gebruiksvergunningen. In negatieve zin kan men spreken van een achterstand, in positieve zin kan men zeggen dat er dus nog heel wat vergunningen kunnen worden verleend. De stand van zaken per 1 september 2002 is dat er van de ongeveer 1.000 vergunningplichtige inrichtingen 309 vergunningsaanvragen in procedure zijn genomen. Daarvan zijn er inmiddels 195 afgehandeld: 85 vergunningen zijn verleend, 21 onder voorwaarden, 5 onder voorwaarden met beperkt gebruik en in 84 gevallen bleek er geen vergunning nodig te zijn. Met andere woorden: ten opzichte van de 10 per januari is er dus al een hele slag gemaakt. Hoewel men wat dit betreft nooit tevreden moet zijn, kan wel met tevredenheid worden geconstateerd dat er een forse beweging is gemaakt. Spreker is ook voornemens de raad periodiek te informeren over de vergunningen die verleend zijn en de inhaalslag die wordt gemaakt, want vindt dat de raad daar gewoon recht op heeft. Natuurlijk moet de vinger aan de pols worden gehouden, maar er wordt hard aan gewerkt, zoals uit de cijfers blijkt. Hij stelt zich voor de bedoelde informatie te geven in de commissie bestuur en middelen. Wellicht kan dan tevens wat gestructureerder een aantal veiligheidsvraagstukken aan de orde worden gesteld. Veiligheid staat niet voor niets hoog op de agenda. Daar moet dan ook goed georganiseerd aan worden gewerkt en zo open mogelijk richting de bevolking over worden gesproken.

De heer Reitsma dankt de voorzitter van het antwoord.

Het plan van aanpak steekt heel goed in elkaar, en de CDA-fractie is daar dan ook tevreden over. Het is eveneens fijn te vernemen dat er behoorlijk wordt getrokken aan het inlopen van de achterstand in de vergunningverlening.

Verder is communicatie zeer nodig om dit onderwerp een beetje warm te houden. Er gebeuren tegenwoordig zo veel dingen, ook in de eigen omgeving, dat moet worden vastgesteld dat veiligheid essentieel is voor het zich welbevinden van de burgers.

De voorzitter onderstreept het belang van communicatie over deze belangrijke zaken.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. B2 vermelde voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

De punten 3 t/m 9 in de categorie B zijn overgeheveld naar de A-categorie: zie de voorstellen onder respectievelijk 14 t/m 20.

B10. Meerjarenprogramma jeugdbeleid 2002-2006 [Bijlage nr. 122]

De heer Boels constateert dat de raad in februari 2001 de nota Beleidskader Jeugdbeleid 2001-2006 heeft aangenomen. Alom was er waardering voor deze nota, die dan ook een raadsbrede instemming verkreeg. De laatste jaren zijn meerdere nota's over jeugdbeleid verschenen en in de commissie bediscussieerd. Eén van de voorlopers was de nota van mei 1997, met als titel 'Startnotitie Integraal Jongerenbeleid', dus al van vijf jaar geleden daterend. Meerdere fracties, waaronder die van het CDA, gaven verleden jaar aan dat het tijd werd voor het opstellen van een meerjarenprogramma en dat er minder behoefte was aan nog meer nota's, iets wat werd onderschreven door het werkveld.

De resultante van de voorgaande nota's en discussies ligt thans voor: een meerjarenprogramma met zeven doelstellingen en maar liefst 34 actiepunten. Als hoofddoel is geformuleerd: het creëren van een veilig en stimulerend ontwikkelingsklimaat dat kansen biedt aan alle jeugdigen voor een optimale ontwikkeling. Nadere beschouwing laat zien dat zes actiepunten in 2003-2004 zullen worden uitgevoerd en dat de overige 28 zijn gepland vóór 2006, zodat er geen sprake is van een evenwichtige verdeling over de jaren. Bij navraag gaf de wethouder in de commissie als antwoord dat het aantal actiepunten voor 2006 zou kunnen uitlopen naar 2010 en mogelijk zelfs nog verder. De CDA-fractie vindt dit geen correcte manier van presenteren en had liever een realistisch tijdschema gezien.

Qua verdeling over de diverse domeinen en aspecten, zoals onderwijs, zorg, veiligheid en vrije tijd, is de fractie van mening dat hierbij sprake is van een redelijk evenwichtige situatie. Zij is echter enigszins teleurgesteld over het ontbreken van specifieke sportaspecten in het programma, terwijl daar in februari 2001 al om is gevraagd. In de commissie gaf de wethouder als antwoord dat de jeugdraad wel met veel projecten op sportgebied zal komen. De fractie zal dit natuurlijk toejuichen en hoopt dan op ondersteuning van de gemeente hiervoor.

Met betrekking tot de zes punten die voor 2003-2004 gepland zijn is sprekers fractie van mening dat deze terecht prioriteit hebben gekregen, waarmee zij niet wil zeggen dat de overige 28 minder belangrijk zijn. Een aantal van deze

28 punten is nog vaag en abstract en moet dan ook nog verder worden uitgewerkt.

De CDA-fractie wil graag drie projecten die voor realisatie op de rol staan onderstrepen en nader toelichten.

1. De vijf extra peutergroepen voor Klazienaveen, Zwartemeer, Emmer-Compasuum, Nieuw-Amsterdam en Emmermeer.

Hiermee wordt de wachtlijst met 140 peuters, die in maart jongstleden bij analyse naar voren kwam, verkleind. Hiervoor wordt € 50.000,- gebruikt, naar aanleiding van de eerdere motie van de fracties van PvdA en D66.

2. Veiligheid, i.c. invoering van toezicht rondom scholen. Medewerkers van de Stichting Veiligheidszorg houden toezicht op de veiligheid van jongeren op de wegen naar scholen en rondom de scholen. Laat men vooral het laatste niet vergeten. Scholen zijn plaatsen waar jeugd zich concentreert en hebben derhalve ook aantrekkingskracht op mensen met minder goede bedoelingen, zoals dealers. Tot dusver is deze aanpak zeer effectief gebleken; die heeft gezorgd voor rust en veiligheid in en in de nabijheid van scholen, evenals bij de scholieren zelf en bij de ouders.

3. De (weder-)oprichting van een jeugdraad.

Signalen uit de maatschappij over knelpunten, problemen, activiteiten en mogelijkheden voor de jeugd moeten worden opgevangen en doorspeeld en een jeugdraad is daar een heel geschikt instrument voor. Een jeugdraad heeft in Emmen al eerder bestaan, maar die is geruisloos ter ziele gegaan wegens gebrek aan opvulling na vertrek van jongeren. De fracties van CDA en GroenLinks hebben in de commissie reeds aangegeven dat de jeugd serieus moet worden genomen. Mogelijk is de naam 'jeugdraad' niet correct en kan beter worden gesproken over een jongerenraad. Zo'n raad wil eens per maand vergaderen, net als de gemeenteraad. De CDA-fractie is van mening dat een jongerenraad ambtelijke ondersteuning verdient, bijvoorbeeld een jeugd/ jongerengriffier die zorgt voor de agenda's, notulen, inventarisatie van ideeën, activiteiten etc. Ook de periodieke verkiezing van nieuwe leden moet goed en correct worden geregeld. Ook zou de fractie het terecht vinden als de leden van een jongerenraad presentiegeld zouden ontvangen, zij het op basis van aanwezigheid. Zij hebben natuurlijk onkosten en zoals bekend wil de jeugd wel graag wat extra centjes verdienen. De fractie is van mening dat presentiegeld niet in tegenspraak is met het begrip 'vrijwilligheid'. Presentiegeld betekent een bepaalde waardering, verhoogt wellicht de animo voor het werk in een jongerenraad en schept bovendien de verplichting actief bezig te zijn en te blijven.

De jongeren willen ook een jongerenkrant, maar wellicht is het mogelijk dat zij ruimte krijgen op de wekelijkse Infopagina in de *Zuidoosthoek*.

De CDA-fractie wil hiermee aangeven dat stevig en serieus moet worden ingezet op een nieuw te vormen jongerenraad. Door zo'n raad zou ook wat meer belangstelling kunnen worden gekweekt voor de politiek. Jonge aanvoer is heel belangrijk!

De fractie stemt in met het raadsvoorstel, maar vindt punt 2 iets te passief. Daarbij moet de raad maar afwachten welke voorstellen er komen. Graag wil de fractie voor einde 2003/ begin 2004 een evaluatie vastleggen om te zien wat er in

2003 is gebeurd en hoe de vooruitzichten voor 2004 zijn. Dan kan de raad zich uitspreken over de vraag of een herschikking van de actiepunten wenselijk is. Tot slot spreekt de CDA-fractie de wens uit dat wordt gekomen tot een spoedige realisatie van de actiepunten.

De heer Ripassa dacht bij het horen van de vorige spreker meteen: een jeugdraad lijkt mij ook wel wat, waar kan ik mij aanmelden? Extra verdiensten immers!

Als men de ambitieuze 41 pagina's van de nota Meerjarenprogramma Jeugdbeleid doorleest, kan men zich afvragen of er iets mis is met de jeugd van Emmen. Gelukkig is dit niet het geval. Het merendeel van de jonge bevolking leidt een normaal leven: jongeren gaan met regelmaat naar school, doen aan sport en hobby's, gaan uit en vrijen veilig! Wel is het zo dat Emmen een aantal risicogroepen kent, van verschillende leeftijden. Daarom heeft de VVD-fractie sympathie voor een groot deel van de 34 actiepunten. Binnen de taakstelling 'ruimte voor jeugd' is het van groot belang te luisteren naar wat de jongeren zelf te zeggen hebben. Vaak kunnen professionals de verleiding niet weerstaan zelf aan te geven wat goed is voor de opgroeiende 'spruiten'. Het is goed scherp te blijven en niet te snel mee te gaan in allerlei trendy ideeën die vaak veel geld kosten en een beperkte levensduur hebben. Bijvoorbeeld: een jeugdraad kan alleen goed functioneren als er voldoende draagvlak is. Neemt dat gaandeweg af doordat het enthousiasme van de jongeren nogal eens wisselt, dan moet men niet gaan trekken aan een dood paard.

De VVD-fractie is bereid goede initiatieven te stimuleren of prioriteiten te stellen om zodoende overzicht te houden op kosten en noodzaak. Daarentegen is de fractie van mening dat, als de jeugd de fout in gaat en overlast bezorgt aan de Emmense gemeenschap, dit bikkelhard dient te worden bestraft. Op een herhaling van landelijke publiciteit over buitensporige jeugd zit niemand te wachten.

Met betrekking tot de taakstelling 'skills for life', of beter gezegd: levensvaardigheden, zet de fractie vraagtekens bij de verantwoordelijkheid van de gemeente. Reikt de zorgplicht van de lokale overheid ook tot achter de voordeur, of ligt hier duidelijk een taak voor andere instellingen? De fractie vindt het laatste het meest voor de hand liggend. Opvoedkundige vaardigheden zijn primair de verantwoordelijkheid van de ouders. Helaas moet die voor een selecte groep vaak opgepoetst worden; het zijn in sommige gevallen niet alleen de jongeren aan wie normen en waarden moet worden bijgebracht. Hierbij is mogelijk een rol weggelegd voor de scholen, GGD en buitenschoolse opvang. De taakstelling 'sluitend netwerk' komt alleen tot haar recht als alle instanties hetzelfde belang dienen en de neuzen in dezelfde richting staan. Dit laatste is vaak een utopie.

Helaas zijn geld en positie in de praktijk een vloek die als een onzichtbare vijand door dit soort omvangrijke en langdurige projecten raast. Dit kan verstoringen opleveren terwijl afstemming tussen de verschillende participanten cruciaal is.

Voorkomen dient te worden dat de gemeente als lokale overheid zelf een storende factor is. Het verdient geen schoonheidsprijs dat de gemeente na ruim een half jaar nog geen antwoord kan geven op het verzoek van wijkagenten en jeugd om over te gaan tot het plaatsen van doeltjes op

een veldje, dit om voetbaloverlast tussen woningen te voorkomen. Het wellicht plaatsen van vier à vijf dure skatebanen in de gemeente is weer te veel van het goede. Het realiseren van één à twee goed gelegen banen, waar de skaters hun kunsten kunnen vertonen aan het publiek, heeft duidelijk de voorkeur.

De VVD-fractie staat achter het voorstel van het college om de wachtlijsten bij de peuterspeelzalen op te lossen en kan met de andere voorstellen akkoord gaan. Een jaarlijkse evaluatie acht zij noodzakelijk, teneinde kaders en prioriteiten te kunnen stellen en te bepalen op welke wijze voor specifieke onderdelen van de nota gemeenschapsgeld moet worden ingezet.

De heer Van Hoffen memoreert het gezegde "Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst". Daaraan is de naam van de kadernota Jeugdbeleid ontleend, terecht. De samenleving van morgen bestaat uit de jongeren die nu opgroeien. Gelukkig is het zo dat het gros van de jongeren een volwaardige plaats in de maatschappij gaat innemen. De zorg van de fractie van de ChristenUnie betreft natuurlijk ook deze jongeren, maar haar zorg gaat toch vooral uit naar die 10 tot 15% die maatschappelijk afhaakt. De gemeentelijke inspanning in jeugdbeleid moet vooral op die groep gericht zijn, opdat het percentage afhakers niet toe- maar afneemt. Het is niet alleen de ChristenUnie die zegt dat het creëren van een veilige thuishaven, ook wel 'nestwarmte' genoemd, een goede uitgangspositie is. Een ex-minister van D66 stelde bijvoorbeeld dat kinderen moeten opgroeien in een omgeving van liefde, veiligheid en geborgenheid. Het is één van de moeilijkste, maar tegelijkertijd ook mooiste taken voor jongeren een veilige, sociale ruimte te scheppen waar zij leren verantwoordelijkheid te dragen in de samenleving die ze later met anderen zullen vormen. Het overdragen van normen en waarden, waarover thans het publieke debat wordt gevoerd, en het respecteren van elkaar is onderdeel van een proces van opvoeding en leren dat begint in het gezin. Waar dat door allerlei oorzaken in gezinnen ontbreekt zal de overheid haar verantwoordelijkheid moeten nemen. De overheid zal dus ondersteunend en voorwaardenscheppen bezig moeten zijn ten aanzien van opvoedings- en vormingsprocessen. Het meerjarenprogramma Jeugdbeleid wil daaraan handen en voeten geven.

De fractie van de ChristenUnie bepleit dat het gemeentebestuur zich bij jeugdbeleid niet verliest in keurig op papier gezette nota's en programma's. Als er één beleidsonderdeel is dat onderhevig is aan veranderingen in aanpak, is het wel het beleid voor jongeren. Voor een deel zal dit wel structureel kunnen worden vastgelegd, zoals het beleid voor jongeren van 0 tot 12 jaar, maar voor de oudere jongeren zal heel vaak incidenteel moeten worden gezocht naar oplossingen. Inspelen op actuele situaties is vaak beter dan ellenlange discussies over structurele maatregelen en het uitvoeren van tevoren vastgestelde actiepunten. Wanneer érgens, dan zal hier vraaggestuurd gewerkt moeten worden. Zo flexibel als de jeugd is zal ook het beleid moeten zijn. De jeugd van vandaag is morgen volwassen.

Continuïteit is een begrip dat niet past bij jongeren. Bijvoorbeeld het oprichten van een jongerenraad is één, maar die in de benen houden is twee. Het plaatsen van een vaste jongerenontmoetingsplaats (JOP) is te statisch vanwege de

wisselende groepen en omstandigheden. Sprekers fractie heeft dan ook al eens voorgesteld te werken met mobiele JOP's. En hoelang is er wel niet gebakkeleid over een skatebaan? Uiteindelijk komt die op een plek die onaantrekkelijk is voor jongeren. Het zijn enkele voorbeelden die laten zien dat jeugdbeleid flexibel moet zijn.

Spreker gaat ervan uit dat in de commissie de jongerenproblematiek regelmatig zal worden besproken, omdat de problemen zich vanzelf aandienen. Maar dan zal ook met oplossingen moeten worden gekomen.

De fractie van de ChristenUnie kan zich in algemene zin vinden in het jaarprogramma dat is voorgelegd. Wel zal ook hier, net zoals bij alle andere beleidsvoornemens, de financiële polsstok ontoereikend zijn om de veelheid aan activiteiten te kunnen uitvoeren.

Mevrouw Thalens-Kolker merkt op dat het meerjarenprogramma Jeugdbeleid op 18 juni in de commissie samenleving is besproken, in de veronderstelling dat het kort daarna in de raad aan de orde zou komen. Door de overvolle agenda voor de juniraad is dat nu pas het geval. Het kostte eerlijk gezegd wel enige moeite om na alles wat er is gebeurd de draad weer op te pakken en de inhoud van het programma op eigen merites te bekijken.

Het meerjarenprogramma jeugdbeleid is een gedegen en goed uitgewerkt plan, met visie, doelen en daaraan gekoppeld drie programmalijnen. Het is in een interactief proces tot stand gekomen, met het Beleidskader Jeugdbeleid als uitgangspunt. De aanloop tot dit meerjarenprogramma is goed geweest, en er ligt ook het een en ander: 34 actiepunten die verder uitgewerkt moeten worden. Prima werk! Plannen vragen echter om uitvoering, met plannen wil je iets tot stand brengen, resultaten boeken. Daarom moet je na het maken van plannen vooruitkijken: wat pakken we het eerst aan, wat later en wat kost het? Daar zit 'm nu net de kneep, want de knip is meestal schaars gevuld. De kosten van de actieplannen zijn nog niet vastgesteld, maar de dekking voor een extra inzet op jeugdbeleid is er grotendeels niet.

Tijdens de commissievergadering van 18 juni zijn vier actiepunten naast de actuele beleidsontwikkelingen gelegd, aangevend dat er wel veel actiepunten kunnen worden genoemd, maar dat de werkelijkheid soms van een geheel andere orde is. De punten die toen naast elkaar zijn gelegd zijn de volgende.

- Het actieplan Cultuurbereik tegenover de toen dreigende sluiting van het CBK. Gelukkig is die inmiddels van de baan.
- De bredeschoolontwikkeling en het ontbreken van een structurele bekostiging daarvan. Hierover is inmiddels een motie aangenomen die daarop wat meer positief zicht geeft.
- Het voorkomen van het vroegtijdig verlaten van school tegenover het opnemen van het project Time Out bij de OPDC, maar wel met minder personele inzet.
- Het actiepunt opvang van jeugd na schooltijd tegenover het beëindigen van de tieneropvang Uit en Thuis in Angelslo.

Tijdens de raadsvergadering van 12 en 13 november 2001, waarin de begrotingsbehandeling plaatsvond, is bij motie van de fracties van PvdA en D66 een bedrag van

€ 140.000,- extra beschikbaar gekomen voor jeugdbeleid. Tijdens de eerder genoemde commissievergadering heeft de CDA-fractie aangegeven zich alsnog te willen aansluiten bij die motie. Wat de besteding betreft: over het verkleinen van de wachtlijsten bij het peuterspeelzaalwerk is eerder al aangegeven dat dit op zich prima is, maar dat het eigenlijk regulier beleid is en dus niet bekostigd zou moeten worden uit het extra budget dat bij motie beschikbaar is gekomen. Hoe dan ook, van het bedrag resteert dan nog € 60.000,-. In de bedoelde commissievergadering is er bij de wethouder op aangedrongen alsnog met het Leger des Heils om de tafel te gaan zitten om te kijken wat de mogelijkheden zijn om het project Uit en Thuis overeind te houden. De fractie van de PvdA zal nu graag van de wethouder horen of er in dezen al stappen zijn genomen en, zo ja, of daarvan al resultaten te melden zijn.

De wethouder heeft de raad gevraagd aan te geven waar de prioriteiten liggen voor de uitvoering van de actiepunten. Eén ervan is hiervóór genoemd. Wanneer de drie programmalijnen naast elkaar worden gelegd, zijn er natuurlijk allerlei dwarsverbanden te ontdekken, maar wat spreeksters fractie betreft is het onderdeel 'skills for life' de kern waar het om draait. De heer Ripassa vertaalde deze term in 'levensvaardigheden', een prachtig woord dat precies de bedoeling aangeeft; op pagina 11 van de notitie wordt het ook uitstekend verwoord. Het gaat erom dat jongeren zich vaardigheden eigen maken die het mogelijk maken zelfstandig te functioneren in de samenleving, kritisch te zijn, effectief te communiceren, problemen op te lossen en de eigen weerbaarheid te vergroten. Aandacht hiervoor in de preventieve sfeer kan veel problemen voorkomen en werkt door op de andere programmalijnen. Het moge duidelijk zijn dat de PvdA-fractie hierover een andere mening heeft dan de VVD-fractie, die de verantwoordelijkheid voor het gezond opgroeien van kinderen bijna uitsluitend bij anderen wil neerleggen.

In de commissie is ook gesproken over de wijze waarop de raad zal worden betrokken bij de uitvoering van de verschillende programmalijnen. Toen is de term 'tussenbalans' gevallen, maar het door de raad vaststellen van de jaarplannen met de daarbij behorende budgetten is naar de mening van de PvdA-fractie het wenselijkst.

Een aantal PvdA-moties, met of zonder steun van andere fracties, heeft een rol gespeeld in het debat over het jeugd- en jongerenbeleid. Het geeft aan dat dit beleidsterrein belangrijk is. Wie de titel van het meerjarenprogramma, 'Wie de jeugd heeft ...' echt wil waarmaken zal nog veel steviger op dit beleid moeten inzetten. Hopelijk zal het motto van dit programma, 'Een ervaring rijker', voor de jongeren de positieve ervaring betekenen te mogen wonen en leven in een gemeente die hen serieus neemt en zich voor hen wil inzetten.

De heer Mans deelt mede dat de SP-fractie de nota 'Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst' heel goed vindt. De fractie zou willen zeggen: aan de slag ermee! Vóór de vakantieperiode is er in de commissie al goed overleg over gevoerd en was iedereen er al zo'n beetje uit. Daarom: nu de knoop doorhakken en aan de gang!

Overigens wordt in deze nota de Stichting Opmaat nogal eens genoemd. Aangezien deze stichting inmiddels niet

meer bestaat, is de vraag: is er met Alcides al gesproken over de taakinfilling?

De heer Stoffers stelt vast dat in verband met de affaire-BVO Emmen dit voorstel in juni is verschoven. Dat had wat de fractie Burgerbelangen Gemeente Emmen betreft niet gehoeven. Voor haar is de jeugd zeker zo belangrijk als de BVO. Met de jeugd moet men niet stilstaan, maar actief blijven met een goed jeugdprogramma. Het stemt de fractie dan ook tot tevredenheid dat dit programma, waarover reeds in de commissie uitgebreid is gesproken, nu voor ligt. Zij heeft veel lof en waardering voor de opstellers van dit programma. Om bepaalde doelstellingen te bereiken is een plan van aanpak met 34 actiepunten gemaakt, welk plan moet gelden als kern voor het meerjarenprogramma. Het zou echter weleens een hele klus kunnen worden om alle 34 actiepunten te verwezenlijken.

Om de wachtlijsten bij de peuterspeelzalen op te lossen wil het college € 50.000,- inzetten. De BGE-fractie vindt dit een goede zaak. Wat de doelstelling op pagina 3 betreft: de fractie gaat ervan uit dat in 2006 in tenminste vijf dorpen/wijken de belangrijkste knelpunten qua ruimte en veiligheid zullen zijn opgelost. Het zouden er ook wel wat meer mogen zijn.

Jeugdigen krijgen meer mogelijkheden om hun stem te laten horen. Dat is prima! De jeugd moet bij het beleid worden betrokken.

Het college heeft gekozen voor het opzetten van een interactief proces. Ook dat vindt de BGE-fractie een goede keuze.

Op pagina 9 wordt aangegeven dat enkele groepen bezig zijn geweest met vraagstukken betreffende de jeugd in Emmen. De oplossingen die de jeugd heeft bedacht zijn op 23 april aan de burgemeester aangeboden. Een dergelijke actie geeft een goede indruk van de wijze waarop de jeugd reageert.

De doelstellingen worden op pagina 14 in zeven punten weergegeven. De BGE-fractie stelt zich voor dat dit aantal gaande het project wordt uitgebreid of wordt bijgesteld.

De voormalige Stichting Opmaat duikt in dit stuk regelmatig op, maar sprekers fractie gaat ervan uit dat in de plaats daarvan nu Alcides moet worden ingevuld.

De BGE-fractie is van mening dat de jeugd beslist moet worden betrokken bij het beleid zoals dat op pagina 21 wordt aangegeven.

Het is al met al een heel omvangrijk plan. De uitvoering ervan zal heel veel energie vergen, maar de fractie is van mening dat de jeugd dit verdient, immers: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst!

De BGE-fractie stemt met het voorstel in.

De heer Van Hees constateert dat op de wijze waarop dit programma tot stand is gekomen reeds eerder is ingegaan, zodat dat nu niet meer hoeft.

Voor de D66-fractie heeft het jeugdbeleid een heel hoge prioriteit. Op initiatief van de fracties van PvdA en D66 zijn in 2001 extra middelen voor dit beleid vrijgemaakt, structureel. Aan dit programma zijn nu actiepunten gekoppeld, waarin overigens ook veel bestaand beleid zit.

Aan de hand van deze nota kunnen kaders worden gesteld. Wat dit betreft heeft de D66-fractie een aantal opmerkin-

gen, waarmee wordt beoogd dit beleid nog wat integraler op te pakken. In dit opzicht kan spreker zich aansluiten bij de opmerking van de heer Boels dat zeker de sportsector niet los van het jeugdbeleid kan worden gezien. Tevens wil de fractie constateren dat de middelen die voor de realisering nodig zijn ontbreken.

Inzicht in het gewenste beleid is onontbeerlijk om prioriteiten te kunnen stellen. Van de raad wordt gevraagd te dien aanzien keuzes te maken. Keuzes wil en kan de fractie wel maken, want of het totale programma financieel gezien kan worden uitgevoerd is voor haar twijfelachtig, zo niet onmogelijk. Nu is het van alles wat, met het risico dat halverwege zal blijken dat activiteiten onvoldoende kunnen worden gecontinueerd, met onrust bij de betrokkenen als gevolg. Dit is het moment om aan te geven waar de kaders liggen, doch daarbij hoort eveneens een financiële vertaling. Die ontbreekt op dit moment. Als wordt gevraagd keuzes te maken, moet bekend zijn welke middelen daarvoor beschikbaar zijn en of de inzet daarvan wel of niet verantwoord is. De vraag van de D66-fractie is of de wethouder een financiële vertaling van de diverse actiepunten kan geven, opdat de raad kan prioriteren qua planning en realisatie. Spreker denkt hierbij dan aan jaarplannen, gekoppeld aan heel duidelijke doelstellingen die zowel kwalitatief en kwantitatief meetbaar zijn. Dat is op dit moment onvoldoende mogelijk, omdat de financiële vertaalslag er niet is. Er zullen sowieso keuzes moeten worden gemaakt, want in de periode 2002-2006 kan niet alles worden uitgevoerd, maar er zal wel inzage in de financiële mogelijkheden moeten zijn. En het is logisch dat hetgeen wordt opgepakt tussentijds wordt geëvalueerd om zo nodig processen te kunnen aanpassen. Met name bij jeugdbeleid is alertheid geboden om op zaken in de samenleving flexibel te kunnen reageren.

Ten slotte: de D66-fractie gaat ervan uit dat de Stichting Alcides op de hoogte is van dit meerjarenprogramma.

De heer Van Rossem constateert dat menig spreker het al over de actiepunten heeft gehad. Hij wil niet in herhaling vervallen en kan zeggen dat de fractie van Leefbaar Emmen zich uitstekend kan vinden in de woorden van mevrouw Thalens.

De fractie is verheugd over het plan om vijf extra groepen in peuterspeelzalen in buitendorpen te realiseren, teneinde zo de wachtlijsten te bekorten. Regelmatig bereiken haar berichten vanuit de buitendorpen dat met name jonge gezinnen overwegen naar een andere plek in de gemeente te verhuizen. De problemen liggen niet alleen op het terrein van huisvesting, maar hebben ook te maken met het gebrek aan voorzieningen, zoals peuterspeelzalen. Met de voorgestelde aanpak wordt voor jonge gezinnen een goede voorziening getroffen. Hopelijk volgen spoedig voorzieningen voor ouderen en gehandicapten.

De fractie van Leefbaar Emmen kan zich in dit voorstel uitstekend vinden.

De heer Dijkgraaf sluit zich aan bij de vragen over voormalige de Stichting Opmaat, de sportsector en de opmerking over het serieus nemen van jongeren.

Voorts een suggestie met betrekking tot preventief bezig zijn. Wellicht valt te overwegen in hoogste groepen van de

basisscholen iets te doen met een jeugd- of jongerenwerker. Dát is pas preventie!

Verder wacht de fractie van GroenLinks op de uitwerking van de ambities. Indien noodzakelijk zal zij ook zelf initiatieven nemen.

Wethouder Holman constateert dat er in de raad een brede steun voor dit voorstel is. Hij had trouwens niet anders verwacht, want dit was in juni ook al het geval.

Voor 2002-2006 zijn er inderdaad 34 actiepunten. De CDA-fractie duidde erop dat daarmee nu nog moet worden begonnen, maar weet dat vele punten niet echt nieuw zijn. Een aantal ervan loopt reeds en verder worden circa 10 nieuwe voorstellen opgepakt. De raad moet zich voorstellen dat het college de 34 punten tot 2006 in beweging wil zetten. Hopelijk zal dat lukken, maar het hangt af van factoren waarop spreker zo dadelijk zal terugkomen. Het zou best zo kunnen zijn dat er tot 2010 zaken blijven doorlopen. Als met een jeugdbeleid wordt begonnen, kan het tenslotte niet zo zijn dat het eindigt wanneer in 2006 alles op de rails staat. Er zal sprake moeten zijn van een doorgaand proces.

Spreker heeft uit de reacties opgemaakt dat het voorstel betreffende de toedeling van een deel van het geld aan de voorgestelde drie actiepunten de instemming van de raad heeft. Dat betekent wel dat het overblijvende budget niet echt ruim meer is, maar daarmee zal het toch even moeten worden gedaan.

De heer Van Hees heeft gevraagd of nu een financiële vertaling is te geven van de 34 actiepunten, opdat kan worden bekeken wat er aan middelen nodig is. Spreker zal proberen daarover op korte termijn duidelijkheid te verschaffen om de raad bij, naar hij aanneemt, de aanstaande begrotingsbehandeling en eventueel bij de volgende Perspectiefnota de mogelijkheid te bieden keuzes te maken. Hij laat dit graag aan de raad over, want die is tenslotte de budgethouder.

Ook van andere fracties heeft hij begrepen dat het jeugdbeleid zo belangrijk wordt gevonden dat mag worden aangenomen dat over de daarvoor benodigde middelen kan worden gesproken. Het college wacht dat met belangstelling af.

De heer Van Hees is van mening dat het een kwestie is van móéten. Zijn fractie vindt dat de raad inzicht moet hebben in de financiën om te kunnen bekijken waar de prioriteiten in jaarplannen moeten worden gelegd. Is dat inzicht er niet, dan kan de raad diens taak niet serieus uitvoeren.

Wethouder Holman wil de uitdaging aannemen. Hij weet niet of het op korte termijn lukt alle 34 punten nader in beeld te brengen, maar zal in elk geval zijn uiterste best doen om dit zo snel mogelijk bij de raad neer te leggen opdat deze een goede keuze kan maken.

Eerder heeft hij al gezegd dat er hard aan wordt gewerkt om een jeugdraad gestalte te geven. Net zoals in het verleden loopt men ook nu weer tegen een aantal moeilijke zaken aan. Zo geven jongeren op een bepaald moment aan niet te weten of zij voor een jeugdraad nog wel tijd kunnen vrijmaken, bijvoorbeeld omdat zij voor examens zitten.

Niettemin is er op dit moment een redelijke groep die er zich sterk voor in zet. Spreker hoopt dat het nog dit jaar, maar misschien wordt het januari, zal lukken een jeugdraad in het leven te roepen. Of er moet worden gesproken van een jeugdraad of een jongerenraad is niet van wezenlijk belang. De jongeren zijn zelf best in staat aan te geven hoe deze raad genoemd moet worden. De heer Boels merkte op dat de jongeren in zo'n raad ook presentiegeld zou moeten worden gegeven, welnu: spreker wacht een voorstel daartoe af, maar kan zeggen dat dit in eerste aanleg niet in de bedoeling ligt. Het college ziet een jeugdraad, net zoals de seniorenraad, meer als een orgaan dat het gemeentebestuur gevraagd en ongevraagd advies kan geven. Zo'n orgaan is over het algemeen een vrijwilligersorganisatie.

De heer Boels heeft willen aangeven dat de CDA-fractie een jongerenraad graag wil stimuleren. Het is daarmee al een paar keer misgegaan, en het is dan ook belangrijk enthousiasme te kweken.

Wethouder Holman vraagt zich af of enthousiasme ontstaat door het geven van geld.

De heer Boels heeft dit als voorbeeld genoemd, maar zou zich ook andere vormen kunnen voorstellen. Belangrijk is de vraag waarom een jongerenraad eerder is gesneuveld en hoe zo'n raad aantrekkelijk kan worden gemaakt.

De heer Van Hees denkt dat het niet de juiste insteek is het deelnemen aan een in het leven te roepen jongerenraad te stimuleren door een financiële beloning in het vooruitzicht te stellen. Jongeren moet zichzelf echt geroepen voelen daarin plaats te nemen. Als de drijfveer geld is, is het gewoon niet goed. Het moet vanuit jezelf komen, net zoals geldt voor vrijwilligerswerk en bijvoorbeeld voor het gemeenteraadswerk. Als financiën een rol spelen moet men gauw weg wezen.

Mevrouw Thalens-Kolker wijst erop dat bij de behandeling van het beleidskader het een en ander is gezegd over het functioneren van een jeugdraad. De PvdA-fractie is daar niet zo optimistisch over gestemd en heeft aangegeven dat ook zou moeten worden gezocht naar mogelijkheden om op andere manieren de mening en de ideeën van jongeren te verzamelen en om te zetten in beleid. Jongeren zijn bij vele activiteiten betrokken en daar kunnen de volwassenen de signalen van jongeren goed opvangen om die vervolgens door te leiden richting de beleidsvorming. Met andere woorden: er moeten meerdere wegen worden benut, niet alleen de weg van een jongerenraad.

Wethouder Holman stelt dat dit laatste natuurlijk altijd mogelijk is. Hij weet ook dat er jongeren zijn die zich heus wel melden als zij aan iets behoefte hebben. Dat zal zeker zo blijven, en in het huidige dualistische systeem kunnen zij ook rechtstreeks inspreken. Mensen worden steeds mondiger en wat hem betreft moet dat ook gelden voor jongeren.

Voorts heeft hij eerder reeds aangegeven dat er vanuit het ambtenarenapparaat sprake zal zijn van ondersteuning van een jongerenraad. Of dat zo breed moet als nu is gesugge-

reerd weet hij nog niet. In elk geval zal in beperkte mate ambtelijke ondersteuning mogelijk zijn, zeker in de opstartfase.

Door sommige sprekers is het onderdeel 'sport' gemist. Van de jeugdraad i.o. heeft spreker begrepen dat er een aantal ideeën over zijn. Het staat dan misschien niet met zoveel woorden in dit stuk, maar sport is voor jongeren wel degelijk van belang. Als zij met voorstellen komen zal sport daarbij volgens hem beslist een grote rol spelen.

De heer Van Hees tekent hierbij aan dat dan eveneens sprake zal moeten zijn van de herschikking van budgetten om de sport in het beleid te kunnen inpassen. Integraal werken heet dat!

Wethouder Holman denkt dat hij zeker bij zijn collega Klaver terecht zal komen om te zien hoe zaken gezamenlijk kunnen worden opgepakt. Het is trouwens niet zo dat er op dit moment op sportgebied niets voor de jeugd is.

Hij is het met de heer Van Hoffen eens dat 'jeugd' een moeilijk, zij het ook een dankbaar onderwerp is. Wensen en ideeën van de jeugd zijn heel vluchtig: vandaag wil zij iets en morgen wil zij weer wat anders. Daarop zal flexibel moeten worden ingespeeld en dat is niet altijd even gemakkelijk. Met het voorstel dat er ligt zal dan ook heel flexibel moeten worden omgegaan. Er zijn nu 34 actiepunten, doch het is best mogelijk dat er in de toekomst een aantal afvalt doordat deze niet meer gewenst worden en dat er weer andere punten aan moeten worden toegevoegd. Het mag natuurlijk nooit een statisch geheel zijn waarin tot 2006 niets meer valt te veranderen.

Spreker heeft de ChristenUnie-fractie vaker gehoord over de mobiele JOP. Wellicht is dit iets waarover nog eens goed moet worden nagedacht. Hij heeft deze week kennisgenomen van een stuk waarin wordt vermeld hoe het met de JOP's in de gemeente Emmen gesteld is en met een paar uitzonderingen is hij daar niet vrolijk van geworden.

De heer Ripassa concludeerde dat er niets mis is met de jeugd. Er is ook niets mis mee, althans niet veel méér dan in de tijd dat de heer Ripassa en spreker zelf jong waren.

De heer Ripassa attendeert erop te hebben gezegd dat er niets mis is met een groot deel van de jeugd.

Wethouder Holman beaamt dat er met een groot deel van de jeugd niets mis is. Jongeren zijn net gewone mensen!

Ook hij had, net als de PvdA-fractie, dit voorstel in juni behandeld willen zien, want dan had op dat moment al met het werk kunnen worden begonnen, maar het zat er op dat moment niet in. Het hoeft niet te betekenen dat er vanavond niet een goed besluit zou kunnen worden genomen.

De motie over de bredeschoolontwikkeling zal het college zeker in ogenschouw nemen om te zien wat er in dit opzicht in de toekomst kan.

Over de tieneropvang Uit en Thuis heeft spreker eerder al gezegd bereid te zijn er met het Leger des Heils van gedachten over te wisselen. Dit is nog niet gebeurd, maar zal gebeuren op 2 oktober; dan heeft spreker een afspraak met de heer Vader en zal alles eens op een rij worden gezet.

Eerder is ook al aangegeven dat er nog contact zou zijn met het sociaal-cultureel werk in Angelslo en dat contact heeft inmiddels wél plaatsgevonden. Het college wacht te dien aanzien even op informatie van het Leger des Heils. Zodra spreker er wat meer over weet, zal hij de raad daarvan in kennis stellen.

Door mevrouw Thalens is gesteld dat er wat de PvdA-fractie betreft nog wel wat steviger op het jeugdbeleid mag worden ingezet dan hetgeen er nu ligt. Mocht de raad het beleid nog sterker willen neerzetten, dan hoort het college het wel. Voorsnog zal men het moeten doen met het beleid en de middelen die er nu zijn. De nog komende financiële vertaling brengt de raad wellicht op andere ideeën, maar dat zal dan wel blijken.

De heer Mans heeft opgemerkt dat in het programma heel vaak over de voormalige Stichting Opmaat wordt gesproken, maar mag aannemen dat in de plaats daarvan gewoon Alcides kan worden gelezen. Er is immers afgesproken dat Alcides het hele takenpakket van Opmaat overneemt, en daar hoort ook het jeugdbeleid bij. Op dit moment verandert er nog niets. Als er al iets zou moeten veranderen, dan komt dat aan de orde in de discussies die nog met elkaar zullen worden gevoerd.

Het is een goede suggestie van de heer Stoffers eens per jaar op een rij te zetten waar men in het afgelopen jaar mee bezig is geweest en wat voor resultaten dat heeft gehad. Het is goed elkaar eens per jaar bij te praten; of dat een evaluatie moet zijn of een terugkoppeling moet te zijner tijd maar worden bezien.

De heer Dijkgraaf wil nog graag een reactie op zijn insteek bij het jeugdbeleid ook de basisscholen te betrekken.

Wethouder Holman heeft eerder al vermeld dat een jeugdraad zoals die in het verleden vanuit het voortgezet onderwijs werd samengesteld hem wat te mager was en graag te zullen zien dat ook buiten de scholen wordt gekeken. Dat zou wat hem betreft via de overlegpartners kunnen, en zij zijn best in staat daarbij ook de basisscholen te betrekken. Het is evenwel de vraag of kinderen van 11 of 12 jaar in staat en bereid zijn in een jeugdraad zitting te nemen.

De heer Dijkgraaf merkt op dat er in het land voorbeelden van dergelijke jeugdraden zijn en dat die erg goed blijken te functioneren. Zelfs de gemeenteraad zou daar nog erg veel van kunnen leren!

Wethouder Holman sluit deze mogelijkheid ook niet uit. Hij wil er best eens naar kijken, maar vindt dat eerst moet worden bezien of er een jeugdraad kan worden opgezet die het gemeentebestuur kan adviseren over de plannen die er nu liggen.

De heer Boels kan namens de CDA-fractie de punten 32, 33 en 34 onderstrepen, met de aantekening dat de fractie graag gebruik gemaakt ziet van de daarbij mogelijke ondersteuning.

Verder wil hij nog eens onderstrepen dat het de fractie eigenlijk allemaal iets te langzaam gaat en dat er wel wat meer snelheid mag worden gemaakt.

Mevrouw Thalens-Kolker zegt dat de PvdA-fractie deels tevreden is met het antwoord van de wethouder over het project Uit en Thuis. Het is prettig dat intussen contact is gelegd met het Leger des Heils. Het tweede deel van het antwoord, erop neerkomend dat de raad bij gelegenheid wel zal worden geïnformeerd, bevalt de fractie minder. Zij verzoekt de wethouder vóór 1 november een plan aan te leveren waarin wordt aangegeven hoe wordt omgegaan met de opvang in de wijk Angelslo.

De heer Van Hoffen merkt op dat in het verleden niet alleen de PvdA-fractie maar ook de fractie van de Christen-Unie het ter ziele gaan van Uit en Thuis aan de orde heeft gesteld. Spreker heeft dit punt in eerste termijn niet genoemd omdat hij niet wilde zeuren. In elk geval ondersteunt de fractie datgene wat nu nog eens door de PvdA-fractie naar voren is gebracht. Sprekers fractie wil graag weten hoe de stand van zaken thans is. Is het niet een beetje nakaarten als de voorziening er niets meer is? Het ijzer moet worden gesmeed als het heet is. Toen is erop ingesprongen, maar was het college niet thuis, met als gevolg dat het uit is met Uit en Thuis.

De heer Mans wil de wethouder toch nog eens vragen of alle punten daadwerkelijk met Alcides zijn besproken, dus of er echt van kan worden uitgegaan dat op alle plekken waar de Stichting Opmaat wordt genoemd Alcides kan worden ingevuld.

De heer Van Hees stelt vast dat in de komende periode zal moeten blijken waar de prioriteiten liggen. Mevrouw Thalens heeft daarop reeds een voorschotje genomen, maar de raad zal op enig moment echt moeten aangeven wat deze wenst. De door de wethouder beloofde financiële vertaling wacht de D66-fractie af en dan zal aan de slag kunnen worden gegaan.

De heer Schoo kan, het stuk gelezen en de beraadslaging gehoord hebbende, zich aansluiten bij het meerjarenprogramma jeugdbeleid 2002-2206.

De heer Meijering heeft in eerste termijn niet het woord gevoerd omdat het meerjarenprogramma jeugdbeleid reeds in twee termijnen in de commissie is behandeld en er verder geen opmerkingen over had. Ook het project Uit en Thuis is in de commissie genoemd. Het wachten is op een antwoord van de wethouder terzake, en hopelijk komt dat nu vóór 1 november. In de commissie heeft spreker voor het meerjarenprogramma al zijn waardering uitgesproken. Hij kan nu volstaan met de mededeling akkoord te gaan met het voorstel.

Wethouder Holman wil de toezegging doen vóór 1 november een plan aan te leveren voor de opvang in Angelslo. Als de gesprekken hebben plaatsgevonden kan worden gezien wat er kan en wat is gewenst, met een financiële vertaling. De heer Van Hoffen stelde dat het college even niet thuis was. Wat daarvan waar of niet waar is, spreker zat in elk geval hiér in verband met de problemen bij Opmaat. Het is misschien inderdaad niet correct dat voor het project Uit en Thuis geen tijd is genomen. Het gesprek met

de heer Vader is tot twee keer toe uitgesteld omdat zich ten aanzien van Opmaat cruciale momenten voordeden, zodat die kwestie even moest voorgaan. Hoe jammer ook, zo is het gelopen. Spreker is blij dat het gesprek nu op korte termijn wél zal plaatsvinden; daarom durfde hij ook zijn toezegging te doen.

Blijkbaar is de SP-fractie er nog steeds niet van overtuigd dat 'Stichting Opmaat' kan worden vervangen door 'Alcides'. Er valt hierover niets anders te zeggen dan dat Alcides het hele pakket van Opmaat heeft overgenomen en dat daarbij alles hoort wat in dit meerjarenprogramma staat. Alcides zal dit zeker net zo behandelen als Opmaat dat in het verleden heeft gedaan. Per slot van rekening voeren dezelfde mensen een en ander uit, want gelukkig is een heel groot deel van het personeel van Opmaat gewoon aan het werk bij Alcides, met name het personeel dat dit soort zaken uitvoert.

De heer Van Hees heeft nog eens aangegeven in de komende tijd prioriteiten en kaders te willen stellen. Spreker is benieuwd wat daaruit komt.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. B10 vermelde voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

B11. Wijziging vertegenwoordiging Eems Dollard Regio [Bijlage nr. 152]

De heer Ensink heeft kennisgenomen van het voorstel in plaats van de burgemeester wethouder Holman te benoemen als vertegenwoordiger van de gemeente Emmen in het algemeen bestuur van de EDR-raad. Daarover wil hij namens de CDA-fractie de volgende opmerkingen maken. De fractie is wat verbaasd over dit voorstel, niet alleen inhoudelijk, maar ook procedureel. Vooropgesteld zij dat het de fractie niet gaat om de persoon, maar om de betekenis van de functie. Dit voorstel is niet in de commissie bestuur en middelen aan de orde geweest. De vraag is thans of het college wel goed en voldoende heeft overwogen of dit een wijs en verstandig voorstel is. Als enige reden geeft het aan dat de vertegenwoordiging vanuit het college portefeuillegebonden is. Gesteld wordt: "Aangezien mondiaal beleid (inclusief contacten met Duitsland) nu behoort tot de portefeuille van wethouder Holman, ligt een wijziging in de vertegenwoordiging vanuit ons college voor de hand." Spreker heeft gisteravond eens nagekeken wat de doelstelling van de Eems Dollard Regio (EDR) is. De eerste doelstelling is: de aandacht van bevoegde instanties te vestigen op gemeenschappelijke belangen op het gebied van het bevorderen van de regionale economie, de ruimtelijke ordening, de infrastructuur, het bevorderen van cultuur en dergelijke. Dat gaat zich ook vertalen in aanwending van gelden uit het Europees fonds voor de regionale ontwikkeling, de zogenaamde EFRO-gelden die veel aandacht krijgen bij de Eems Dollard Regio. Tevens wil de EDR aanzetten tot het leggen van contacten tussen de bevolking aan beide zijden van de grens en trachten die te intensiveren. Verder wordt de betekenis genoemd van het programma Intereg 3A, inmiddels goedgekeurd door de Europese Commissie.

Samengevat is de functie van de Eems Dollard Regio met name van belang voor het bevorderen van de regionale economie. Waar het gaat om de gebondenheid aan portefeuille, ligt het volgens de CDA-fractie meer voor de hand de portefeuillehouder die belast is met het grotestedenbeleid de gemeente te laten vertegenwoordigen in de Eems Dollard Regio.

Er komt nog iets bij. Het is volgens de informatie van de fractie nog niet zo lang geleden dat de burgemeester is gekozen tot vice-voorzitter van de Eems Dollard Regio. In geval het collegevoorstel door de raad wordt geaccordeerd betekent dat in de ogen van de CDA-fractie niet dat die functie weer automatisch door Emmen zal worden ingevuld. De fractie is van oordeel dat een dergelijke positie niet lichtvaardig op het spel moet worden gezet.

Al met al heeft de CDA-fractie moeite met dit voorstel. Uiteraard wacht zij de beantwoording van de kant van het college af, maar zij zou het op prijs stellen als dit voorstel nog in de commissie wordt besproken alvorens tot definitieve besluitvorming over wordt gegaan.

Voorts een verzoek aan het presidium. De fractie zou graag zien dat in het komende vergaderseizoen in de commissie eens een presentatie door de Eems Dollard Regio wordt verzorgd.

De voorzitter stelt vast dat de heer Ensink een voorstel van orde doet. Deze vraagt immers dit voorstel nu af te voeren van de agenda. De raadsfracties kunnen nu aangeven wat zij van dit ordevoorstel vinden.

De heer Huttinga wil dit ordevoorstel graag steunen.

De heer Arends merkt op dat bij agendapunt A1 de agenda wordt vastgesteld en dat toen niet is gevraagd het onderhavige agendapunt af te voeren. Het lijkt hem niet bezwaarlijk dit voorstel nu te behandelen, maar als er argumenten zijn die pleiten voor het afvoeren ervan wil hij zich daartegen niet verzetten.

De heer Meijering steunt het ordevoorstel.

De voorzitter brengt onder de aandacht dat op elk moment in een vergadering een voorstel van orde mag worden gedaan en kan slechts vaststellen dat er een voorstel ligt om het collegevoorstel niet nu te behandelen. Er hoeft geen principekwestie van te worden gemaakt. Als de CDA-fractie de achtergronden van dit voorstel nog in de commissie bestuur en middelen wil bespreken, heeft spreker daar op zich geen problemen mee. Wel wil hij meegeven dat er bij de laatste portefeuilleverdeling bewust voor is gekozen de Duitse aangelegenheden in één portefeuille onder te brengen om deze prominenter in beeld te krijgen. Hiervan is een apart portefeuilleonderdeel gemaakt, wat er onder andere eveneens toe heeft geleid dat de portefeuillehouder die daarmee belast is in de Stedenkring is benoemd.

Het vice-voorzitterschap is een kwestie vanuit de Vereniging van Drentse Gemeenten. Het is aan de VDG om haar vertegenwoordiger in het DB te kiezen. Dat is niet aan de gemeente Emmen voorbehouden, maar het zou voor het eerst sinds jaren zijn als er geen vertegenwoordiger van de gemeente Emmen op deze positie zou zitten.

De heer Ensink stelt er, gezien de argumentatie, toch prijs op dit voorstel eerst nog in de commissie te bespreken. Uiteraard is de CDA-fractie bereid goede argumenten van het college in overweging te nemen.

De heer Van Rossem deelt mede dat dit voorstel wat de fractie van Leefbaar Emmen betreft nu gewoon in behandeling kan worden genomen.

Bij handopsteken wordt het ordevoorstel aangenomen (de fracties van SP, PvdA en Leefbaar Emmen stemmen tegen), zodat het collegevoorstel thans van de agenda wordt afgevoerd.

De voorzitter draagt, zoals eerder aangekondigd, het voorzitterschap over aan vice-voorzitter Lange.

B12. Opdrachtformulering onderzoeksonderwerp beleidsontwikkeling en uitvoering welzijnswerk en kinderopvang [Bijlage nr. 153]

De heer Leutscher veronderstelt dat men zal begrijpen dat de VVD-fractie nog steeds content is over het feit dat de raad de vorige keer de motie om een onderzoek te doen naar beleidsontwikkelingen en alles wat daarmee samenhangt betreffende welzijnswerk en kinderopvang in de gemeente Emmen breed heeft ondersteund.

Vervolgens eerst dank voor de nauwgezetheid waarmee de Rekenkamer een aantal zaken heeft beschreven. Naar aanleiding hiervan toch een tweetal opmerkingen, één van algemene aard en één van inhoudelijke aard.

Het lijkt de VVD-fractie wijs nogmaals te benadrukken dat de intentie die aan de motie ten grondslag is gelegd niet was te komen tot het afleggen van politieke verantwoordelijkheid. Het is de fractie met name te doen om te zien hoe de raad, het college en het ambtelijk apparaat lering kunnen trekken uit de wijze waarop wordt omgegaan met strategische vraagstukken en de vertaling daarvan in operationele activiteiten.

Het tweede punt is, zoals gezegd, van inhoudelijke aard. Dat betreft hetgeen geformuleerd staat onder punt 4, namelijk dat het onderzoek zich zal concentreren op alle cruciale beslissingsmomenten en de effecten daarvan. Dit vindt de VVD-fractie iets te ruim geformuleerd. Zij vreest dat het bij het evalueren van de bevindingen moeilijk zal zijn de diverse beslissingsmomenten tegen elkaar af te zetten. De fractie stelt daarom voor wat nauwgezetter aan te geven wat tijdens beslissingsmomenten in elk geval aan bod zou moeten komen. Zij stelt voor te bekijken wat de aard van het moment is, aan te geven wie de betrokken actoren waren, alsmede aan te geven wat op het beslismoment de beschikbare informatie en de gebezigde argumentatie, de aard van het genomen besluit, de wijze van effectueren van het besluit en de toetsing van de uitvoering waren.

De heer Dijkgraaf zegt dat de fractie van GroenLinks nog steeds van mening is dat het voorgelegde voorstel te vrijblijvend is. Het is niet voor niets dat zij op 29 augustus een heel zware motie heeft ingediend.

Nu wordt voorgesteld te komen tot een terugblik, met de intentie daaruit lering te trekken. Spreker is het dan ook helemaal niet met de VVD-fractie eens; dit gaat hem niet ver genoeg. Wat doet men met de conclusies? In hoeverre worden die bindend verklaard? Welke stappen worden genomen als uit de gemaakte analyse duidelijk wordt dat er sprake is geweest van onbehoorlijk bestuur of van zaken die eigenlijk niet door de beugel konden? Wat moet worden verstaan onder cruciale beslissingsmomenten? Verder vindt hij ook de onderzoeksperiode te lang. Er wordt gestreefd naar een afronding vóór het zomerreces van 2003: waarom zo'n lange periode? Wordt de Rekenkamer bij dit onderzoek niet ambtelijk ondersteund? Aan wie wordt gedacht bij de uitbesteding, en waarom?

De heer Boels kan namens de CDA-fractie ten aanzien van de opdrachtformulering onderzoeksonderwerp beleidsontwikkeling en uitvoering welzijnswerk en kinderopvang zeggen: in orde! De fractie is het eens met punt 1: het onderzoek en de aanleiding. Zij gaat akkoord met de onderzoeksperiode maart 1994 tot augustus 2002. De formulering van de doelstellingen is op zich correct, maar de vraag is of de Rekenkamer inzage krijgt in de stukken van Opmaat, zoals de notulen van de bestuurs- en directievergaderingen, financiële verslagen enzovoort. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan betekent dat zeker een beperking van het onderzoek, wat kan leiden tot een te eenzijdige benadering van het probleem. Dit zou ook ten koste kunnen gaan van de kwaliteit van het resultaat c.q. de conclusies.

De CDA-fractie is van mening dat tevens moet worden getracht een advies te krijgen over de wijze waarop de controle van geprivatiseerde organisaties het beste kan plaatsvinden.

Wat de tijdstippen van rapportages betreft: dat moet jaarlijks, halfjaarlijks of zelfs maandelijks.

Dan de inhoud en de kwaliteit van de periodieke rapportages: wellicht kan hiernaar door een extern bureau worden gekeken.

De CDA-fractie wenst de Rekenkamer veel wijsheid toe bij haar werkzaamheden.

De heer Arends heeft slechts enkele vragen aan de voorzitter van de Rekenkamer.

Waar onder punt 4 wordt gesproken over alle cruciale beslissingsmomenten is de PvdA-fractie benieuwd wat de Rekenkamer daaronder verstaat en in welk perspectief die geplaatst moeten worden.

Nu het jaar al voor een flink deel is verstreken en er al eerder onderzoek is gedaan, kan de fractie zich voorstellen dat het budget reeds voor een groot is opgesoupeerd. Zij wil nu reeds de vrijheid geven om het budget dat kaderstellend is vastgesteld te overschrijden.

De heer Zondag stelt vast dat in de laatste raadsvergadering niet de GroenLinks-motie, maar wel de VVD-motie is aangenomen.

De Rekenkamer geeft aan dat zij een bepaald gedeelte van het onderzoek wil uitbesteden. De vraag is: wat en aan wie? Volgens de SP-fractie wilde een raadsbrede meerderheid de vorige keer niet extern, terwijl nu blijkbaar deels toch extern wordt gegaan. De verwachting dat de

€ 31.000,- zodoende niet toereikend zal zijn, is dan weer een tegenvaller. Als de Rekenkamer deze opdracht niet aan kan, moet zij die teruggeven aan de raad, opdat deze zich hierover opnieuw kan beraden. Wellicht wordt dan besloten toch een extern bureau in te schakelen om dit onderzoek uit te voeren.

In de vijf punten waarnaar de Rekenkamer wil kijken kan de SP-fractie zich wel vinden.

De heer Schoo was er al bang voor dat alles weer op de lange termijn zou worden geschoven. Er wordt gesproken over het zomerreces van 2003 en dat is zo rekbaar als elastiek. Het kan gaan om 1 juli, 1 augustus of 1 september. Spreker wil een vaste datum vastleggen in het raadsbesluit, en wel: 1 maart 2003.

Hij kan zich volledig aansluiten bij de woorden van de heer Dijkgraaf, wiens motie ook door de DOP-fractie werd ondersteund: ook haar gaat dit voorstel niet ver genoeg. Ook moet er politieke verantwoordelijkheid aan de burgers worden afgelegd en dat mist spreker in dit geheel.

Hij wacht af wat ervan komt, maar als de datum 1 maart 2003 niet in het besluit komt, kan de DOP-fractie dit voorstel niet steunen.

De heer Van Hees memoreert dat de D66-fractie in de vorige raadsvergadering heeft ingestemd met de VVD-motie. Als hij nu de uitleg van de heer Leutscher hoort, waarbij deze aangeeft dat het een leerproces moet zijn en dat het afleggen van politieke verantwoordelijkheid niet aan de orde is, vindt deze de D66-fractie niet op diens weg. Op voorhand moet er niet geschoten worden, doch voor wat er op cruciale beslissingsmomenten is gebeurd dient men niet weg te lopen. Of daaruit wel of geen consequenties moeten worden getrokken, kan daarna wel worden bezien. Echter, op voorhand stellen dat zoiets niet aan de orde kan zijn is wat de D66-fractie betreft te kort door de bocht. Als de VVD-fractie dit wil handhaven, gaat sprekers fractie niet mee met dit verzoek. Dan heeft zij er spijt van dat zij in de vorige vergadering niet heeft gestemd voor een enquête.

Een ander punt is: mag de Rekenkamer ook derden onderwerpen over allerlei zaken betreffende dit onderwerp? In sprekers beleving is het zo dat de Rekenkamer onderzoek doet naar het functioneren van het bestuur en de ambtelijke organisatie.

De heer Arends merkt op dat de Rekenkamer het onderzoek doet, gelet op de verordening die op haar van toepassing is. Het is aardig dat er een Rekenkamer is die onderzoek doet, maar het is nog veel aardiger dat er een raad is die de rapportages van de Rekenkamer beoordeelt en weegt.

De heer Leutscher wil even reageren op de inbreng van de D66-fractie, allereerst waar het gaat om de politieke verantwoordelijkheid. Aangegeven is welke intentie achter de VVD-motie schuil gaat. Verder is het ieders eigen verantwoordelijkheid hoe met conclusies wordt omgegaan. In de vorige vergadering is verduidelijkt waarom het niet zozeer gaat om de politieke verantwoordelijkheid. In het vooronderzoek heeft de fractie zelf bekeken hoe het proces

op hoofdlijnen is verlopen. Gezien het feit dat een grote raadsmeerderheid het collegebeleid steunde, zet zij op voorhand al vraagtekens bij het effect. De reden waarom de VVD-fractie niet heeft gekozen voor een enquête is te vinden in hetgeen zojuist is aangegeven.

Een vraag die de heer Van Hees richting de Rekenkamer heeft gesteld pakt spreker graag even op. Het gaat de VVD-fractie er niet om bij de Stichting Opmaat binnenskamers te kijken < daar kan men zelfs een juridisch vraagteken bij zetten >, doch zij heeft willen aangeven dat de stichting één van de actoren in het geheel was, was betrokken bij de hele besluitvorming en ook een rol heeft gespeeld bij de informatieverschaffing. Het kan best zijn dat in een eerder traject bepaalde informatie niet op tafel is gekomen, maar wel later voorhanden is gekomen op basis van bepaalde documenten.

De heer Meijering verzoekt de vice-voorzitter om een schorsing voor het plegen van overleg met de leden van de Rekenkamer.

De vice-voorzitter voldoet aan dit verzoek en schorst de vergadering.

Schorsing.

De vice-voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan de voorzitter van de Rekenkamer.

De heer Meijering deelt mede dat de Rekenkamer heeft getracht een opdracht te formuleren in de lijn van de motie die op 29 augustus door de VVD-fractie is ingediend en die haast raadsbreed is ondersteund.

Dat het onderzoek zich zal concentreren op alle cruciale beslissingsmomenten en de effecten daarvan is zo geformuleerd omdat de Rekenkamer op voorhand geen enkel beslismoment wil uitsluiten. Zij wil een zo breed mogelijk onderzoek instellen naar de handel en wandel met betrekking tot de voormalige Stichting Opmaat. Met andere woorden: de door de heer Leutscher genoemde zaken komen daarin terug. Uiteraard zal ook aandacht worden besteed aan de onderlinge verbanden.

De heer Schoo is het niet eens met het tijdpad voor afronding van het onderzoek, te weten vóór het zomerreces van 2003. De Rekenkamer gaat er echter van uit dat het zomerreces op 1 juli begint en op 1 september eindigt. Dat wil zeggen dat de Rekenkamer voornemens is het onderzoek vóór 1 juli 2003 af te ronden. Op dit moment is niet te overzien hoe omvangrijk en hoe toegankelijk het dossier is. Vandaar dat de Rekenkamer zich niet op een korter tijdpad vast wil leggen. De raad heeft er niets aan als wordt gezegd dat het onderzoek in december klaar zal zijn en er dan een rapport ligt dat totaal niets 'om hakken' heeft. Er komt nog iets bij. De Rekenkamer kan zich conform de verordening laten ondersteunen door externen. Zij wil van die mogelijkheid gebruik maken indien daartoe aanleiding is, wat naar verwachting het geval zal zijn. Op voorhand is niet te zeggen welke externe ondersteuning zal worden ingeroepen, maar gedacht moet worden aan een accountantsbureau of een consultancybureau. Natuurlijk is de Rekenkamer daarbij

gebonden aan regels met betrekking tot de offerteprocedure, en daarin gaat eveneens tijd zitten.

De heer Boels heeft het gehad over de controle op geprivatiseerde instellingen. De Rekenkamer zal de gemaakte bemerkingen meenemen. Wellicht zal hieromtrent in de uitkomsten van het onderzoek iets zijn te vinden waarmee de raad iets kan.

De heer Arends heeft gezegd dat de Rekenkamer wat de PvdA-fractie het nog beschikbare budget wel mag overschrijden. Mocht de Rekenkamer op enig moment in de gaten krijgen, bijvoorbeeld bij de beoordeling van de offerte van de in te schakelen externe ondersteuning, dat er méér geld nodig is dan € 31.0000,-, dan komt zij uiteraard bij de raad terug.

De heer Zondag heeft gesteld dat de Rekenkamer de opdracht aan de raad moet teruggeven als zij deze niet aankan, dit in verband met de mogelijke inschakeling van externen. Spreker dunkt evenwel dat het geen kwestie is van niet aankunnen, maar van het gebruik maken van de mogelijkheden die de verordening biedt. Zou het onderzoek alleen door de Rekenkamer uitgevoerd moeten worden, dan zou er bovendien rekening mee moeten worden gehouden dat het onderzoek het volgend jaar december nog niet klaar is, of dat anders de leden van de Rekenkamer het volgend jaar hun vakantie moeten opofferen, net zoals de heer Holman dat dit keer heeft moeten doen. De leden van de Rekenkamer zijn dat niet van plan.

Voorts zij erop gewezen dat de opdracht niet is een onderzoek in te stellen naar Opmaat, maar naar de interne besluitvormingsprocedures. Afgezien daarvan is de Rekenkamer niet bevoegd een onderzoek bij het voormalige Opmaat in te stellen. Het zou ook nog maar de vraag zijn of de Rekenkamer daar de nodige stukken ter beschikking zou krijgen. Vanzelfsprekend zal de Rekenkamer zich alle moeite getroosten om zo veel mogelijk informatie boven water te halen om daarvan gebruik te maken bij het onderzoek.

De heer Arends heeft gesteld dat het gaat om een feitenonderzoek en dat is juist.

En wat de politieke verantwoordelijkheid betreft: in de doelstelling wordt al aangegeven dat het erom gaat lering te trekken uit de gang van zaken. Of er aan de uitkomsten van het onderzoek politieke verantwoordelijkheid moet worden verbonden is ter bepaling aan de raad. Het is eveneens aan de raad te bepalen of na dit onderzoek nog verder moet worden gegaan.

De heer Arends heeft nog geen antwoord gekregen op de vraag wat moet worden volstaan onder cruciale beslissingsmomenten.

De heer Meijering stelt zojuist te hebben aangegeven dat de Rekenkamer op voorhand niets wil uitsluiten. Dat wil zeggen dat alle beslissingsmomenten in de periode 1994-2002 zullen worden betrokken in het onderzoek.

De heer Arends informeert of hij hieruit mag concluderen dat de Rekenkamer ook het proces dat heeft geleid tot beslissingen begrijpt onder de cruciale beslissingsmomenten.

De heer Meijering bevestigt dat ook het proces naar beslissingsmomenten in het onderzoek zal worden betrokken.

De vice-voorzitter wil er voor alle duidelijkheid op wijzen dat het gaat om een feitenonderzoek, maar dat de raad altijd kan besluiten verder te gaan dan dat onderzoek. In de vorige raadsvergadering is reeds gesproken over een verdergaand onderzoek, maar is besloten eerst met dit onderzoek te starten, Immers: daarna kan altijd nog worden gezien of verder moet worden gegaan. Het is ook aan de raad te bepalen of aan de uitkomsten van een onderzoek al dan niet politieke consequenties moeten worden verbonden.

De heer Leutscher merkt op dat de voorzitter van de Rekenkamer helder is geweest, zodat er van de VVD-fractie geen aanvullende vragen zijn.

De heer Dijkgraaf hoort niets anders dan voornemens, intenties en streven. Dat zegt hem absoluut niets. Als op enig moment moet worden geconcludeerd dat iets niet gehaald is, wat wordt er dan gedaan? Het zou erg vervelend zijn als de raad een jaar heeft zitten wachten op dingen waaraan deze niets heeft. Horende dat er geen garantie is dat alle stukken kunnen worden ingezien die van essentieel belang kunnen zijn, vraagt hij zich af waarom dit onderzoek wordt ingesteld.

Waar de voorzitter van de Rekenkamer spreekt over een accountants- of consultancybureau zegt spreker dat niets. Als hij kijkt naar de enquête Bouwfraude, vraagt hij zich af wat voor meerwaarde zo'n inschakeling oplevert, hoe het zit met de ambtelijke ondersteuning etc.

Al met al krijgt hij bij dit onderzoek een heel slecht gevoel.

De vice-voorzitter vindt dat de heer Dijkgraaf niet moet kijken naar de enquête Bouwfraude kijken, maar naar het onderzoek dat hier nu wordt voorgesteld.

De heer Dijkgraaf blijft er toch een slecht gevoel bij houden.

De heer Boels is tevreden met het antwoord van de heer Meijering.

Verder kan worden vastgesteld dat de raad inderdaad het laatste woord heeft.

De heer Zondag zegt dat de SP-fractie afwacht wat de toekomst zal brengen.

De heer Schoo blijft moeite houden met de tijdsduur van het onderzoek. De voorzitter van de Rekenkamer heeft het over 1 juli. Daarna is het weer zomerreces, zodat te vrezen valt dat alles weer op een achternamiddag moet. Spreker ziet liever 1 maart, 1 april of 1 mei aangehouden. Dan is er voldoende tijd om een en ander te behandelen.

De vice-voorzitter wijst erop dat de heer Meijering heeft gesproken over een zorgvuldig onderzoek en als uiterste datum 1 juli heeft aangegeven. Het mag natuurlijk altijd eerder.

De heer Meijering beaamt dat, als het onderzoek eerder is afgerond, de rapportage eerder dan 1 juli naar de raad zal gaan. Daarnaast zal de raad tussentijds worden geïnformeerd over de voortgang.

De heer Dijkgraaf wil graag een stemverklaring afleggen. Hoe sceptisch hij ook tegenover het onderzoek staat, hij zal het voorstel steunen, van mening zijnde dat de Rekenkamer de kans moet hebben een onderzoek te doen. Er mag echter van worden uitgegaan dat de GroenLinks-fractie deze materie zeer kritisch zal benaderen.

De heer Schoo kan zich aansluiten bij de woorden van de heer Dijkgraaf. Spreker geeft de Rekenkamer, die de raad in het verleden altijd goede rapporten heeft doen toekomen, de kans ook dit onderzoek tot een goed einde te brengen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. B12 vermelde voorstel van de commissie Rekenkamer besloten.

B13. Vaststelling raadsprogramma 2002-2006.

De vice-voorzitter geeft allereerst het woord aan de voorzitter van de werkgroep.

De heer Ensink vermeldt dat de werkgroep door de raad is belast met de opstelling van het thans voorliggende ontwerpraadsprogramma. Hij wil namens de werkgroep verantwoording afleggen over de totstandkoming ervan.

Reeds op de zogenoemde heidesessie, die de raad op 15 en 16 maart 2002 heeft gehouden, kwam de vraag uitvoerig aan de orde of de nieuw gekozen raad een eigen raadsprogramma moest ontwikkelen. De meeste deelnemers aan de 'heidesessie' waren van mening dat de raad een eigen programma diende te hebben. Toch was er ook wel wat twijfel en aarzeling, en wel met betrekking tot de vraag: hoe verhoudt een raadsprogramma zich ten opzichte van het bestuursakkoord en het daaruit voortvloeiende collegeprogramma? Deze vraag is ook weer aan de orde geweest in de commissievergadering van 17 april jongstleden, waarin het onder andere ging over de samenstelling van de commissies. Na een uitgebreide discussie werd door het merendeel van de aanwezige partijen besloten dat er een raadsprogramma diende te worden geschreven. Er werd een werkgroep gevormd, bestaande uit mevrouw Houwing, de heer Halm, de heer Dijkgraaf, de heer Arends en spreker zelf. De werkgroep is meerdere keren bij elkaar geweest om aan de hand van de door de fracties aangedragen punten, die als bijlage bij het conceptraadsprogramma zijn gevoegd, een schets voor een raadsprogramma te maken.

Nu het concept naar de mening van de werkgroep gereed is om in de raad te kunnen worden besproken, wil spreker de ambtelijke medewerkers hartelijk dankzeggen voor hun medewerking.

Het raadsprogramma is onderverdeeld in de klassieke driedeling: de inleiding in hoofdstuk 1, de vraagstelling en de uitleg in de hoofdstukken 2, 3 en 4, en ten slotte de toepassing in het hoofdstuk 'beleidsthema's 2002-2003'.

De werkgroep heeft op een bijzonder plezierige wijze samengewerkt. Hoewel zij geprobeerd heeft dit concept vóór

de zomer gereed te hebben, heeft dit toch even wat meer tijd gevegd.

Hoe de raad met dit programma zal omgaan, zal naar de mening van de werkgroep een kwestie van veel oefening zijn. Het spreekwoord zegt evenwel: Oefening baart kunst, en in deze gemeente wordt kunst met een hoofdletter geschreven!

De heer Van Hees constateert dat de heer Ensink de weg naar het raadsprogramma heeft aangegeven en dat dit nu kan worden besproken, waarschijnlijk ook worden vastgesteld. Van de kant van de D66-fractie de volgende kritische kanttekeningen.

In het voorstel worden de ambities ten aanzien van de eigen werkwijze en organisatie van de raad beschreven. Het eerste deel van het concept kan en wil de fractie onderschrijven. Zij wil evenwel ook constateren dat college en raad nog moeten wennen aan de nieuwe situatie. Er is nog niet zo veel verandering gekomen in de onderwerpen die op de agenda van de raad en de commissies staan; er wordt nog veel vastgehouden aan de bestaande werkwijze en procedures. De fractie van D66 hoopt dat de raad op dit vlak een zelfstandige positie gaat innemen. Het bestuursakkoord is haar inziens een goed voorbeeld van het nog vasthouden aan de bestaande werkwijze en procedures: in dit akkoord zet het college het beleid uit, en de raad neemt dit voor kennisgeving aan.

Gezien de nieuwe kaderstellende rol van de raad staat de fractie eigenlijk een omgekeerde werkwijze voor: de raad discussieert eerst over de kaderstellende taak voor het college, de raad beschikt op dat moment over een overzicht van inkomsten en uitgaven, waarin wordt aangegeven welk deel voor verplichtingen wordt gereserveerd en welk deel door de politiek kan worden ingevuld, en vervolgens bespreekt de raad de invulling van de opdracht door het college.

De D66-fractie spreekt bij dezen haar verontrusting uit over de financiële toekomst van de gemeente. Het wordt een lastige taak om alle gewenste beleidsonderwerpen tot uitvoering te brengen.

Het tweede deel van de notitie gaat over de beleidsagenda. De genoemde beleidsthema's zijn waarde vrij, zoals de notitie aangeeft. Tevens valt te constateren dat deze onderwerpen in het bestuursakkoord eveneens worden vermeld. De raad moet diens verantwoordelijkheid nemen voor de kaderstelling, niet alleen voor de door de raad aangedragen thema's, maar ook voor die van het college en verder dié instrumenten gebruiken die voor het functioneren van de raad van belang zijn, oftewel: ken je plaats en verantwoordelijkheden!

De beleidsthema's zoals die zijn aangereikt behelzen de periode 2002-2003. Dat is naar de mening van sprekers fractie niet realistisch. De raad zal in dit opzicht moeten prioriteren. De raad is er nog niet aan toe gekomen bij deze thema's doelstellingen etc. te formuleren: wat komt erin te staan, hoe vul je dat in, vanuit welke invalshoek beschrijf je de problematiek? Het zijn allemaal vragen die nog moeten worden beantwoord. En hoe organiseert de raad dat proces?

De raad zit in een leerproces en zal met ingang van het begrotingsjaar 2004 moeten gaan werken met een begroting voor de raad en een productenraming voor het college. In de aangedragen thema's kan de D66-fractie zich vinden, zoals reeds schriftelijk is gerapporteerd. Wel is het van belang, wil de raad een en ander als leerproces goed oppakken, daarin keuzes te maken, want niet alles zal zijn te behappen. Spreker heeft begrepen dat hieromtrent straks een voorstel zal worden ingediend. Het is van wezenlijk belang dat de raad realistisch blijft, wel veel werk wil doen, maar niet te veel hooi op de vork moet willen nemen.

De heer Schoo vermeldt dat de DOP-fractie met belangstelling van het raadsprogramma kennis heeft genomen, maar reeds vroegtijdig heeft aangegeven, namelijk op de 'heidesessie', niets in een raadsprogramma te zien. Zij stelt zich op het standpunt dat zij een goed en degelijk verkiezingsprogramma heeft. Spreker gaat ervan uit dat men elkaar wel tegen komt als de diverse onderwerpen aan de orde komen en kan verder volstaan met de mededeling dat de fractie aan dit raadsprogramma geen behoefte heeft.

Mevrouw Van de Vijver-Geitz merkt op dat een lange weg moet worden afgelegd om van een monistisch tot een dualistisch systeem te komen. Deze raad heeft dat al in een vroeg stadium beseft en een werkgroep ingesteld die zich speciaal met de voorbereiding en de invoering van het dualisme bezig heeft gehouden. Op die lange weg is vandaag een mijlpaal bereikt waarop de raad best even mag gaan zitten. Veel stappen en stapjes zijn al gezet, maar even zovele moeten er nog gezet worden. Bij het nemen van één van de grotere stappen in het hele proces, namelijk het vaststellen van het raadsprogramma, is het goed je als gemeenteraad even te bezinnen, even achterom en vooruit te kijken om te zien of je goed op de route zit, en vooral ook om te bezien of met het programma zoals dat vandaag naar verwachting zal worden vastgesteld het uiteindelijke doel is te bereiken. Daarvoor is het goed dat doel nog eens helder voor ogen te nemen, de nieuwe verhoudingen en de nieuwe rol voor de raad weer even te repeteren. Met het volgende zegt spreekster dan ook niet veel nieuws.

De taken en de verantwoordelijkheden van de raad komen tot uiting in drie rollen: de kaderstellende, de controlerende en de vertegenwoordigende rol. Een raad die elk van deze rollen goed weet in te vullen neemt zijn volle verantwoordelijkheid in het gemeentelijk bestuur. Door gebruik te maken van de budgettaire en verordenende bevoegdheden geeft de raad de kaders aan voor het gemeentelijk beleid. Door het college schriftelijk of mondeling te bevragen, door zelf te onderzoeken of te laten onderzoeken en door de verantwoording die het college uit eigen beweging aflegt over z'n handelen kan de raad zijn controlerende taak inhoud geven. De vertegenwoordigende rol van de raad en van elk individueel raadslid zou in een gedualiseerd gemeentebestuur beter uit de verf moeten komen omdat de raad zich kan beperken tot de hoofdlijnen en meer tijd en aandacht kan besteden aan het onderhouden van de relatie met de mensen namens wie de raadsleden hier zitten. Deze laatste rol is voor de gemeenteraad volgens de PvdA-fractie

de belangrijkste en eigenlijk van een geheel andere orde dan de andere twee. Het is duidelijk dat de raad de controlerende en de kaderstellende rol alleen naar behoren kan invullen als de rol van vertegenwoordiger zeer serieus wordt genomen. Elk raadslid en de raad als geheel zitten hier tenslotte niet voor zichzelf, maar voor en namens de inwoners van deze gemeente. Het voorliggende concept noemt de drie rollen van de raad dan ook in de enig juiste volgorde. Alles wat in het concept over de vertegenwoordigende rol wordt gezegd is eigenlijk niet nieuw. Ook in het monistisch systeem wordt van de afgevaardigden gevraagd goed contact te hebben met de achterban. In het stukje over de vertegenwoordigende rol van de raad staan enige zinnen die naadloos op het monistische systeem passen.

De belangrijkste vraag is: kan de raad op basis van dit concept aan de drie rollen zodanig inhoud geven dat de geformuleerde doelstelling, namelijk het vasthouden en versterken van het vertrouwen van de burgers, kan worden gerealiseerd? De fractie van de PvdA is van mening dat dit heel goed kan. Het concept is in onderdeel 4 voldoende concreet en op punten zeer uitvoerig, waarmee het richting geeft aan de wijze waarop de raad in de komende jaren wil werken, maar tegelijkertijd genoeg ruimte geeft om het dualistische vak in de praktijk te leren. Het is nu aan de raad er ook daadwerkelijk iets van te maken, om de goede voornemens die geformuleerd staan om te zetten in daden. Eigenlijk heb je het dan over een cultuuromslag.

De PvdA-fractie heeft geconstateerd dat er één essentieel aspect in het concept ontbreekt, en wel het financiële aspect. Dualisering kost geld en ook dual werken kost geld. Hoeveel geld is op dit moment moeilijk in te schatten, en de fractie stelt de raad daarom voor het college op te dragen bij de voorbereiding van de begroting 2003 hiervoor een post op te nemen, waarover de raad dan in november kan spreken.

Verder stelt de fractie voor niet te lang op deze mijlpaal te blijven zitten en het eerste beleidsthema direct aan te pakken. De fractie zal graag zien dat beleidsthema F, toekomstig welzijnsbeleid, als eerste door de raad wordt opgepakt en stelt voor het presidium op te dragen dit met voortvarendheid, uiteraard met de steun van de griffie, voor te bereiden. Het volgende thema zou wat spreeksters fractie betreft ruimtelijke ontwikkeling, wonen en bouwzaken moeten zijn; dat zou begin 2003 kunnen worden opgepakt. Uit deze fasering blijkt wel dat de fractie onderkent dat de raad niet aan alle acht thema's zal toekomen. Door op deze wijze tewerk te gaan kan de raad los van de onderwerpen die op de gewone raadsagenda staan de voornemens zoals verwoord in de paragrafen 4.1 en 4.2, namelijk het vergroten van de helderheid in de taakopvatting en de werkwijze van de raad en tegelijkertijd het vergroten van de mogelijkheden van burgerparticipatie, in de praktijk brengen.

De heer Ensink geeft namens de CDA-fractie het volgende commentaar.

De fractie kan zich goed vinden in het ontwerp raadsprogramma dat nu ter bespreking voor ligt. Zij ziet dan ook geen aanleiding om met wijzigingsvoorstellen te komen, integendeel. De fractie beschouwt het raadsprogramma als ambitieus en ziet het als een uitdaging dit in de komende

raadsperiode tot uitvoering te brengen. Daaraan wil zij graag haar bijdrage leveren.

Het raadsprogramma is een nieuw fenomeen in de staatkundige constellatie van dit moment. De CDA-fractie is van mening dat het met een nieuw instrument als het raadsprogramma ook eens fout kan gaan. Zij vindt het maken van fouten helemaal niet verkeerd, als men er maar van kan en wil leren.

In hoofdstuk 4.1.2 wordt de werkwijze van de raad beschreven: de vergaderwijze, de cohesie, de informatieverstrekking en de relatie met het college. De fractie denkt dat nog veel discussie zal moeten worden gevoerd om dit alles tot een goed einde te brengen.

Voorts nog een opmerking over het onderdeel 'maatschappelijke verkenningen' op pagina 4. De fractie van het CDA is bijzonder ingenomen met het opnemen van dit onderdeel in het raadsprogramma. Zij wil bij dezen het presidium verzoeken dit onderwerp op korte termijn op de agenda te zetten.

De fractie is van mening dat de raad dient te kunnen beschikken over een eigen budget. Het lijkt haar raadzaam dat het presidium op korte termijn overleg pleegt met het college over het meenemen van een budget in de op te stellen begroting voor het jaar 2003 en verder.

Tot slot nog één opmerking over het hoofdstuk 'beleids-thema's 2002-2003'. De CDA-fractie is van mening dat enige prioritering dient te worden aangebracht. Zij hecht er zeer aan dat de thema's genoemd onder A (ruimtelijke ontwikkeling) en B (plattelands- en gebiedsontwikkeling) binnenkort aan de orde komen, dit met name vanwege het gegeven dat er binnen niet al te lange tijd een herziening van het Provinciaal Omgevings Plan (POP) komt. Gezien de turbulente gebeurtenissen in de afgelopen zomer ten aanzien van Opmaat is er echter ook wel wat voor te zeggen de eerste prioriteit te geven aan de toekomst van het welzijnswerk. De fractie wil nogmaals nadruk leggen op haar voorstel in het komende vergaderseizoen één of meer workshops te organiseren om het maatschappelijk middenveld goed te betrekken bij de discussie. Daarnaast blijft zij erbij dat de thema's onder A en B een hoge prioriteit verdienen.

De heer Dijkgraaf vindt dat de raad zichzelf een schouderklopje kan geven. In het voorliggende raadsprogramma wordt onder andere de raad als kadersteller en als controlerend orgaan, alsmede de werkwijze en de organisatie beschreven. Dit is wat hem betreft dit duidelijk, inspirerend en uitdagend. Een raadsprogramma kan uiteraard niets anders bevatten dan voornemens. Het gaat er nu om de daad bij het woord te voegen. Gezien het feit dat men dat in Rotterdam met Feyenoord nu goed kan, moet het in Emmen ook lukken, want het schijnt bovenaan te staan!

De vice-voorzitter wijst erop dat dit niet zo schijnt te zijn, maar dat het zo is!

De heer Dijkgraaf is niet zo'n voetballiefhebber en hoort het dus allemaal via-via!

De fractie van GroenLinks zal er alles aan doen om de theorie van het dualisme om te zetten in de praktijk en zal alle

participanten eraan houden. Als alles wat vanavond wordt afgesproken niet lukt, kan de raad zichzelf een brevet van onvermogen geven en zullen de partijen hopelijk door de kiezer worden afgestraft.

De fractie van GroenLinks wenst zichzelf en alle andere actoren heel veel succes met de uitvoering van het raadsprogramma.

De heer Meijering denkt bij een programma aan een gestructureerde lijst met actiepunten, zo mogelijk met een tijdspad. Men zou ook kunnen zeggen dat een programma gaat over: wie, wat, wanneer en hoe, oftewel wie doet wat, wanneer en wat kost het? Intenties zijn natuurlijk prima, echter: dit raadsprogramma beschouwend moet hij vaststellen dat er veel wordt geschreven, doch weinig gezegd. Wat hem betreft had het raadsprogramma veel korter kunnen zijn.

De raad moet dóór met het rollenpatroon dat deze toebedeeld heeft gekregen bij de invoering van het dualisme: scheiding tussen college en raad. De afgelopen tijd bekijkend moet spreker vaststellen dat er hier en daar nog wel wat aan schort. Hij bepleit dat de raad en het presidium hieraan aandacht besteden.

De ONE-fractie vindt het belangrijk dat het beleidsthema E (accommodatiebeleid) zo snel mogelijk wordt opgepakt, want op dit vlak zijn er in de gemeente veel knelpunten. Na het debacle betreffende Opmaat geeft de fractie op de tweede plaats prioriteit aan het beleidsthema F (welzijnsbeleid). Wat haar betreft worden deze twee beleidsthema's zo snel mogelijk op de agenda gezet om door de raad in diens kaderstellende rol verder te worden uitgewerkt.

De heer Van Hoffen spreekt namens de fractie van de ChristenUnie allereerst waardering uit voor de werkgroep die het voorbereidende werk heeft gedaan.

De raad treedt het dualiseringstijdperk in met een raadsprogramma waarin nog weinig is te merken van concrete en controleerbare doelen. Het is niet datgene geworden wat de fractie er zich van had voorgesteld. Maar alle begin is moeilijk! Het programma nodigt allerminst uit tot een politiek debat. Veel voornemens zijn zo algemeen geformuleerde open deuren dat die waarschijnlijk raadsbreed worden ingetrapt. Zodra ze concreet worden gemaakt, zullen de politieke verschillen wel duidelijk worden. Dan gaat het bijvoorbeeld over het doortrekken van de Rondweg, het bouwen van een nieuw theater, het privatiseren van sportaccommodaties etc. Dat daarbij de politieke verschillen duidelijk zullen worden blijkt ook wel uit de bijlage, waarin de items staan die door de politieke partijen zijn ingeleverd. Het lijkt de fractie een schone taak voor het presidium om dit algemene raadsprogramma om te zetten in een concreet, hanteerbaar instrument voor het invullen van de beleidsagenda van de raad < wanneer komt wat op tafel? >, het voeren van interactieve processen voor burgers en maatschappelijke instellingen en het voeren van het politieke debat in de raad.

De ChristenUnie-fractie zou prioriteit willen geven aan de beleidsthema's G (relatie inwoners – bestuur) en H (integraal veiligheidsbeleid). Terzijde: wat lopen de prioriteiten uiteen! De fractie geeft aan deze beleidsthema's prioriteit omdat het bij de genoemde beleidsvelden gaat om de

belevingswereld van alle burgers, zodat zij daarbij interactief betrokken kunnen worden.

Er wordt wel gesproken over gedragscodes voor bestuurders en ambtenaren, maar zouden niet samen met de burgers van Emmen ook gedrageregels kunnen worden ontworpen voor diezelfde burgers? In het kader van het normen- en waardendebat dat publiek gevoerd gaat worden zou gezamenlijk kunnen worden gewerkt aan een veiliger, schoner en aangenamer Emmen. In Gouda heeft dit proces een toptien aan stadsregels opgeleverd, gekozen uit 35 regels. Spreker wil de raad die toptien niet onthouden.

1. Wat je stuk maakt moet je zelf betalen.
2. Gebruik geen geweld.
3. Ruim je afval zelf op.
4. Intimiderend rondhangen is asociaal.
5. Spreek Nederlands, dan begrijpen we elkaar.
6. Respecteer elkaar altijd.
7. Hard rijden is bloedlink, dus doe normaal.
8. Ouders voeden zelf hun kinderen op.
9. Pest, plaag en discrimineer niet.
10. Agenten zijn er voor ons allemaal, respect graag.

De ChristenUnie-fractie zou graag zo spoedig ook in Emmen een normen- en waardendebat willen voeren, uiteraard alleen over het publieke terrein van de samenleving. Dit zou gekoppeld kunnen worden aan de punten G en H. Graag hoort de fractie van de andere partijen hoe zij daarover denken. Zo dit een positief onthaal krijgt, zal de fractie hiertoe een motie indienen. Vóór de vergadering is die motie reeds op de tafel van de fractievoorzitters gelegd, zodat zij er dus al even naar hebben kunnen kijken.

De heer Leutscher merkt op dat er geen week voorbij gaat zonder dat de raadsleden worden bedolven onder de folders over seminars, werkconferenties en cursussen omtrent de invoering van het dualisme. En dan heeft hij het nog niet eens over de inmiddels verschenen literatuur op dit gebied. Deze hoeveelheid is een indicatie van de onbekendheid met en onzekerheid over de ontwikkeling van dualisme binnen gemeenten. Ook de gemeenteraad van Emmen staat voor de opdracht vorm en inhoud te geven aan het dualisme. In dat kader bespreekt de raad vanavond het conceptraadsprogramma.

De VVD-fractie draait er maar niet omheen: dit document heeft bij haar de nodige buikpijn veroorzaakt. Zij liep tegen de vraag aan welke status een raadsprogramma nu in feite heeft, mede in het kader van de verdere ontwikkeling van het dualisme. Voor de beantwoording van deze vraag is het noodzakelijk helder te hebben wat de kern van het dualisme is. Het algemeen geaccepteerde standaardantwoord is dat er een scheiding dient te bestaan tussen het college en de raad, zodat de raad invulling kan geven aan dien vertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol, terwijl het college een besturende en uitvoerende taak heeft. Klopt! Maar: hebben er na de verkiezingen geen collegeonderhandelingen plaatsgevonden? En is er niet een bestuursakkoord opgesteld? En is het wachten niet op een collegeprogramma? In ieder geval drie partijen hebben elkaar inhoudelijk gevonden om vier jaar met elkaar samen te werken om overeengekomen doelstellingen te bereiken, niet middels een dichtgetimmerd bestuursakkoord, maar via

een programma op hoofdlijnen met duidelijk omschreven aandachtsgebieden. Vanuit deze optiek kan er geen sprake zijn van een volledige scheiding tussen college en raad. De kern en het succes van het dualisme worden naar het inzicht van de VVD-fractie dan ook vooral bepaald door de houding en het gedrag van de coalitiepartijen. Het is met name aan hen invulling te geven aan de spanning die er zit tussen de scheiding van formele verantwoordelijkheden en het inhoudelijk-politieke samenwerkingsverband. De hierdoor ontstane ruimte mag volgens de fractie niet gevuld worden door een raadsprogramma. Het tweede deel van het voorliggende conceptraadprogramma, de beleidsthema's, wekt die indruk. De aan dit deel ten grondslag liggende bijlage heeft volgens de fractie de status van 'collegeonderhandelingen in de herhaling': roept u maar! De diverse verlanglijstjes zijn vervolgens geclusterd tot acht beleidsthema's, zonder dat er prioriteiten zijn aangegeven. Naar de mening van de VVD-fractie mag dualisme niet verworden tot 'collectieve oppositie'. Dit komt de bestuurbaarheid van de gemeente en de kwaliteit van de lokale democratie niet ten goede. Wanneer alle fracties in grote mate een traject ingaan van beleidsinhoudelijke afstemming, gevoed door de gescheiden verantwoordelijkheden van college en raad, ligt 'verpaarsing' van de gemeenteraad op de loer. Of anders geformuleerd: koekoek-éénzang is dodelijk voor de lokale democratie.

Ook het eerste deel van het conceptraadprogramma droeg bij tot de buikpijn bij de VVD-fractie. Te veel wordt de nadruk gelegd op structuren, systemen, regels en als klap op de vuurpijl 'een verordening omtrent het houden van maatschappelijke verkenningen'. De maakbaarheid van het dualisme ten top! Maar VVD'ers zijn toch vooruitgangsoptimisten zal men denken. Dit is juist. Bij de voorbereiding van dit onderwerp heeft de fractie daarom besloten op een andere wijze tegen het conceptraadprogramma aan te kijken. De intenties en voorstellen vormen voor haar in feite een analyse van de problemen, een veelheid aan problemen overigens.

En nu de vooruitgang, met andere woorden: hoe kijkt de VVD-fractie tegen de verdere ontwikkeling van het dualisme aan en welke plaats neemt een raadsprogramma daarbij in? Zij volgt de tweedeling die in het document wordt gehanteerd, te weten de werkwijze en organisatie van de werkzaamheden en de beleidsthema's.

Met betrekking tot de werkwijze organisatie van de werkzaamheden is de fractie van mening dat voor de ontwikkeling van het dualisme tijd moet worden genomen, vanaf de basis stap voor stap opbouwen en uitbreiden. Om überhaupt in de goede rollen te komen is het noodzakelijk dat een aantal voorwaarden schepend kaders goed wordt ingevuld en als prioriteiten wordt bestempeld. Voor de VVD-fractie zijn dit voor het komende jaar de volgende drie.

a. Er dient samenhang te bestaan tussen aan de ene kant de bestuurlijke besluitvorming en informatievoorziening en anderzijds de interne beheersing binnen de gemeentelijke organisatie. Voor een deel zijn hier afspraken over gemaakt in het kader van de te ontwikkelen programmabegroting. Deze verantwoordelijkheid ligt nadrukkelijk bij het college. De fractie wil dit koppelen aan de volgende prioriteit:

- b. Dualisme vraagt om een bepaalde mentaliteit van het college en de ambtelijke organisatie, een mentaliteit die wordt gekenmerkt door strategisch denken, integraal willen werken, ondernemerschap en interne klantgerichtheid. Eind 2003 dient dit op cruciale plaatsen in de gemeentelijke organisatie bereikt te zijn.
- c. De derde prioriteit heeft betrekking op de mentaliteitsverandering van de raadsfracties en de individuele raadsleden. De fractie deelt de opmerkingen hieromtrent zoals verwoord in het conceptraadprogramma. Wel zijn wij van mening dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij de fracties zelf ligt en hun eigen partijorganisatie. Wat de VVD-fractie betreft geen gemeenschappelijke trainingen, maar maatwerk. Ook hier geldt: stap voor stap vanaf de basis beginnen. Haars inziens kunnen fracties zich daardoor professionaliseren, wat de kwaliteit van de discussies ten goede komt. Eventueel kunnen hiervoor ruimere financiële budgetten beschikbaar worden gesteld.

De hiervóór genoemde drie punten ziet de fractie graag integraal opgenomen in het raadsprogramma. Zij kiest er dan ook voor deze nadrukkelijk voor te leggen aan de raad. De voorstellen zijn op schrift voor een ieder beschikbaar.

Tot slot de beleidsthema's. Reeds aangegeven is dat de prioriteitstelling ontbreekt. De fractie roept het college op zo spoedig mogelijk, doch vóór het einde van het jaar, te komen met een collegeprogramma.

In het conceptraadprogramma wordt volgens de fractie te veel voorbijgegaan aan de burger, want vanavond zullen ongetwijfeld diverse voorstellen en wensen van de fracties de revue passeren als het gaat om het inhoudelijk oppakken van een aantal onderwerpen. Maar wat wil de burger eigenlijk? De VVD-fractie doet het voorstel een burgertevredenheidsonderzoek te houden, bijvoorbeeld uit te voeren door de Hogeschool Drenthe. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor een discussie over beleidsthema's en prioriteitstelling. Dit voorstel heeft de vorm van een motie.

De door de VVD-fractie ingediende motie luidt als volgt:

De gemeenteraad van Emmen, in vergadering bijeen op 26 september 2002, beraadslagend over het conceptraadprogramma 2002 -2006,

overwegende dat:

- ***de gemeenteraad het als zijn opdracht ziet het vertrouwen van de burgers vast te houden en te versterken;***
- ***het daarom van wezenlijk belang is als raad - en college - inzicht te hebben in de onderwerpen die de burger belangrijk vindt;***
- ***het eveneens van wezenlijk belang is inzicht te hebben in de tevredenheid aangaande de gemeentelijke dienstverlening;***

besluit:

- ***het college de opdracht te geven tot het uitvoeren van een burgertevredenheidsonderzoek;***
- ***dat het college in overleg treedt met de raad omtrent de precieze onderzoeksvraagstellingen,***

de onderzoeksmethode en de wijze en tijdstip van verslaglegging;

- **dat in de raadsvergadering van november 2002 de raad aangaande het hiervóór genoemde een besluit neemt;**

en gaat over tot de orde van de dag.

De vice-voorzitter stelt vast dat hiermee de eerste ronde tot een einde is gekomen. De vraag is thans: hoe nu verder? Turvend welke prioriteiten zijn gesteld, komt hij tot vele prioriteiten. Vervolgens vaststellende dat er financiën moeten worden gezocht, waarbij de één zegt dat dit door het presidium moet gebeuren en de ander zegt dat het college dit moet doen, moet hij concluderen dat dit over deze moeilijke opgave in feite duidelijkheid zou moeten bestaan. In elk geval is het voor de raad een uiterst lastig karwei welke kosten met de uitvoering van het raadsprogramma zijn gemoeid. Dan mag het college van de raad ook niet verwachten. Dat heeft een ambtelijk apparaat van zo'n 1.000 personen beschikbaar, terwijl de raadsleden eigenlijk goedwillende amateurs zijn. Weliswaar krijgen zij de nodige steun van de griffier en straks van een uitgebouwde griffie, maar dat moet allemaal nog vorm krijgen. Het lijkt spreker goed dat de raadsfracties in de tweede ronde op de inbreng van andere fracties reageren. Wellicht kunnen dan na de tweede ronde bepaalde conclusies worden getrokken. Het presidium wil natuurlijk graag doen wat de raad wenst, maar moet dan wel precies weten of het doet wat de meerderheid wil. In feite houdt het presidium zich alleen bezig met het maken van agenda's. Als aan het presidium wordt gevraagd bepaalde zaken uit te zoeken, doet het dat graag, maar het is geen politiek forum; dat is het seniorenconvent. Als er veel discussie is, is eerst dat convent aan de beurt; pas daarna kan het presidium met diens werk beginnen. Dit spel zal nog goed moeten worden geleerd.

Spreker stelt zich al met al voor de tweede ronde te gebruiken om op elkaar te reageren en te bezien of er een zekere communis opinio uit komt. Wellicht wordt evenwel eerst een schorsing verlangd voor onderling beraad. Hij begrijpt dat dit zo is.

De heer Arends wil vóór de schorsing even opmerken dat het seniorenconvent een ad hoc-commissie is zonder enige politieke dekking.

De vice-voorzitter constateert dat hieruit maar weer blijkt hoe genuanceerd tegen zaken aan kan worden gekeken! Hij schorst vervolgens de vergadering tot 23.00 uur.

Schorsing.

De vice-voorzitter heropent de vergadering te 23.17 uur. Hij stelt vast dat de vergadering was geschorst tot 23.00 uur en roept de raad op zich in het vervolg te houden aan de afspraak. Als een schorsing uitloopt lopen de mensen op de publieke tribune weg. De raad zit hier voor het volk, maar op deze manier is het volk er niet meer.

De heer Van Hees heeft in de eerste termijn aangegeven hoe de D66-fractie aan kijkt tegen het raadsprogramma. Tevens is medegedeeld dat de fractie dit programma wil overnemen, maar dan met een prioritering. Daarom komt straks een voorstel waarmee de fractie kan instemmen.

Met de moties die op tafel zijn gelegd gaat de fractie niet akkoord.

De heer Schoo deelt mede dat hij met de moties, hoe sympathiek ook, evenmin instemt. In de VVD-motie is sprake van een tevredenheidsonderzoek, maar als tegenhanger zou daarbij meteen 'ontevredenheid' moeten staan, bijvoorbeeld waar het gaat om de WVG en andere zaken. Verder wordt daarin gesproken over het vasthouden van het vertrouwen van de burgers, terwijl hij zou willen stellen: herstellen en vasthouden.

Spreker vindt dat deze bespreking wat rommelig is verlopen. Hem dunkt dat het raadsprogramma beter eerst uitgebreid in een commissie had kunnen worden besproken.

Mevrouw Van de Vijver-Geitz zegt dat de PvdA-fractie absoluut niet herkent in hetgeen door de VVD-fractie naar voren is gebracht. Spreeksters fractie is het er beslist niet mee eens dat een en ander zou leiden tot een koekoek-éénzang en vindt dat de coalitiepartijen de oren zouden laten hangen naar een collegeprogramma. Dat zou pas echt de dood in de pot zijn voor de lokale democratie.

Verder heeft de PvdA-fractie op dit moment absoluut geen behoefte aan een burgertevredenheidsonderzoek, sterker nog: de fractie is van mening dat bij de recente verkiezingen een keuze door de burgers is gemaakt die mede was gebaseerd op de verkiezingsprogramma's die voor iedereen beschikbaar waren. Een groter mandaat kan door de raad op dit moment niet worden verkregen. Met andere woorden: de fractie kan zich in deze motie absoluut niet vinden. De PvdA-fractie wil mede namens de fracties van CDA, D66, Burgerbelangen Emmen, SP, GroenLinks, Leefbaar Emmen, de ChristenUnie en Onafhankelijk Nieuw Emmen een andere motie indienen, een motie die gaat over de prioritering van de beleidsthema's.

De motie namens de genoemde fracties luidt als volgt:

De raad der gemeente Emmen, in vergadering bijeen d.d. 26 september 2002,

gehoord de beraadslagingen over het voorgelegde conceptraadsprogramma 2002-2006;

vaststellende dat het noodzakelijk is binnen de aangedragen thema's prioriteiten te stellen;

besluit in 2003 tegelijkertijd uitvoering te geven aan de thema's F (toekomstig welzijnsbeleid) en A (ruimtelijke ontwikkeling, wonen en bouwzaken) en mede afhankelijk van de planning van de POP-herziening aan thema B (plattelands- en gebiedsontwikkeling);

draagt het presidium op in samenwerking met de griffie daartoe de nodige stappen te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De heer Van Hoffen herinnert aan zijn vraag hoe wordt gedacht over de motie die de ChristenUnie-fractie heeft voorbereid, zij het formeel nog niet ingediend.

Mevrouw Van de Vijver-Geitz zegt dat de PvdA-fractie prioriteiten heeft gesteld en dat er daarnaast het PvdA-verkiezingsprogramma is. De fractie is van mening dat een normen- en waardendebat, intern en met de burgers, niet iets is wat van bovenaf kan worden opgelegd. Derhalve heeft de fractie aan de aangekondigde, op dit moment nog niet ingediende motie van de ChristenUnie-fractie geen behoefte.

De heer Dijkgraaf bedacht zich tijdens de eerste termijn: als iedereen nu ja zegt tegen alle beleidslijnen is het raadsprogramma vastgesteld, komt iedereen met een aantal voorstellen en dan gaan we gewoon aan de slag! Dit is dus zonde van de tijd geweest, want het had allemaal tevoren kunnen worden bedacht.

Zoals al is gebleken, heeft hij de PvdA-motie mede ondertekend.

De VVD-motie betreft een burgertevredenheidsonderzoek. Als je echt met burgers in gesprek wilt, moet je veel verder gaan dan een onderzoek. Onderzoeken zijn er al genoeg en leveren eigenlijk nooit op wat je zou willen weten. De GroenLinks-fractie zal deze motie dus niet steunen.

Waar het gaat om een mentaliteitsverandering van raadsfracties en individuele raadsleden is sprekers gedachte: dat kan men stellen, maar iedereen moet daar zelf maar voor zorgen! In elk geval heeft hij er zijn eigen kanalen voor om ervoor te zorgen dat de burgers van Emmen naar hem luisteren.

Zoals gezegd: laat iedereen nu een de slag gaan om de dingen te doen die zijn beloofd. Dualisme is daar een onderdeel van, dus daar hoeft men verder niet moeilijk over te doen. Samenhang tussen bestuurlijke besluitvorming en informatievoorziening is op zich heel logisch. Die hoeft niet als een prioriteit te worden gezien. Wat hierover in het raadsprogramma is verwoord is duidelijk.

De heer Meijering zegt in reactie op het betoog van de heer Leutscher dat de raad volgens de ONE-fractie niet moet wachten op een collegeprogramma. De raad is nu bijeen om een raadsprogramma vast te stellen, en dat staat buiten het college.

In de VVD-motie wordt onder andere gesteld: "dat de gemeenteraad het als zijn opdracht ziet het vertrouwen van de burgers vast te houden en te versterken", en voorgesteld een burgertevredenheidsonderzoek in te stellen. Spreker vraagt zich af of men daarmee het vertrouwen vasthoudt en versterkt. Hem dunkt dat daar wat anders voor nodig is. Eerst zou moeten worden onderzocht of de burger samen met de raad wil discussiëren. De door de fractie van de ChristenUnie verspreide motie, waarin wordt voorgesteld een interactief proces te starten over normen en waarden op het publieke terrein van de samenleving in

relatie tot veiligheid en leefbaarheid en gewenst en ongewenst gedrag van burgers, biedt veel meer inhoud dan de motie van de VVD-fractie. Deze zal de ONE-fractie dan ook niet steunen, die van de ChristenUnie-fractie wél.

De door de PvdA-fractie ingediende motie heeft spreker mede ondertekend en wordt door hem dus ondersteund. Aan hetgeen blijkbaar als een amendement moet worden gezien heeft hij geen behoefte.

De heer Leutscher moet bekennen dat hij met verbazing heeft aanhoord wat er tot nu toe in deze tweede termijn is gezegd. Gelet op de aankondiging van het raadsprogramma zou dit de status van een discussienota hebben. Zelfs de vice-voorzitter heeft de raad aan het einde van de eerste termijn opgeroepen door discussie en standpuntuitwisseling te komen tot het bepalen van grenzen, om op basis daarvan de richting te bepalen. Spreker kan niet anders concluderen dan dat de oude cultuur, die afgezworen zou moeten worden, in de tweede termijn in volle omvang is teruggekomen door de discussie dood te slaan via een tegenmotie. Daarin wordt voor een aantal prioriteiten gekozen. Op een enkele uitzondering na is nauwelijks gekozen voor een inhoudelijk debat. Dat is zonde. De insteek van de VVD-bijdrage was een ander geluid te laten horen, om met elkaar wakker te worden en scherp te krijgen wat de raad vindt.

Wat blijft er nu van het raadsprogramma over? De vraag wat de toegevoegde waarde is blijft voor de VVD-fractie bestaan. Zij vindt dat alles alleen maar onhelderder wordt en dat een en ander ook nauwelijks aan de burger is uit te leggen. Spreker is overigens geschrokken van de manier waarop wordt aangekeken tegen een burgertevredenheidsonderzoek. Hij durft nog nét niet het woord 'arrogantie' te gebruiken, maar schijnbaar is het vinden van politici belangrijker dan luisteren. Het is niet terzake doende dat recent verkiezingen zijn gehouden, gezien de sindsdien aan de orde geweest zijnde zaken.

Er liggen nog voldoende argumenten om eens te bezien hoe men verder tegen een raadsprogramma aan zou kunnen kijken, maar gelet op de motie die in deze termijn is ingediend, voelt spreker nauwelijks de uitdaging om die op te pakken. Wel wil hij zeggen nog bezorgder te zijn dan hij tot uiting heeft gebracht in de eerste termijn.

De heer Ensink geeft aan dat de opstelling van het raadsprogramma duidelijk niet de bedoeling had de politieke verschillen in de raad weg te moffelen, integendeel. De wijze van werken met het raadsprogramma als nieuw fenomeen vergt evenwel nog veel oefening. Naar aanleiding van de nieuwe constellatie waartoe door de Staten-Generaal is besloten < het dualisme is niet door Emmen uitgevonden, maar is de uitkomst van een brede discussie op rijksniveau > heeft de werkgroep geprobeerd in het programma weer te geven wat de taak en de houding van de raad dient te zijn. Uiteraard voelt de CDA-fractie zich verbonden met het college; daar heeft zij haar handtekening voor gezet, maar dat doet niets af van haar houding ten opzichte van het college. Op dit punt is er niets nieuws onder de zon. Onlangs las spreker een verhaal van Jelle Zijlstra, die als minister van economische zaken even contact wilde hebben met Jan Schouten, de toenmalige fractie-

voorzitter van de ARP. Daaruit komt naar voren dat de heer Schouten op de mededeling van de heer Zijlstra er behoefte aan te hebben even iets kort te sluiten antwoordde: "Waarde minister, u hebt úw verantwoordelijkheid en ik heb mijn verantwoordelijkheid!" Zo is het maar net.

De CDA-fractie heeft op dit moment geen behoefte aan een tevredenheidsonderzoek. Het is nog niet zo lang geleden dat een woonbelevingsonderzoek is gehouden. Als spreker het zich goed herinnert was 93% van de Emmense inwoners tevreden, ja zelfs gelukkig. Misschien echter heeft hij de cijfers wat verkeerd geïnterpreteerd.

De fractie wil wél de ChristenUnie-motie ondersteunen, want de strekking ervan strookt aardig met het CDA-verkiezingsprogramma. Zij ziet nog wel wat problemen ten aanzien van de praktische uitvoering, maar dat is vers twee.

De vice-voorzitter wijst erop dat er door de fractie van de ChristenUnie nog geen motie is ingediend.

De heer Leutscher wil even reageren op de woorden van de heer Ensink. Deze stelde dat er een andere houding dient te zijn, maar dat is nu precies de kern van het probleem: een andere houding máák je niet, die ontwikkel je. De genoemde punten onder a., b. en c. van de VVD-fractie zijn bedoeld om vanaf de bodem te beginnen omdat het gaat om een mentaliteitsverandering. Nu wordt begonnen met een aantal inhoudelijke thema's is sprekers angst dat ergens aan wordt begonnen en maar moet worden afgewacht waar het schip strandt.

Het voorgestelde tevredenheidsonderzoek ligt breder dan het woonbelevingsonderzoek waarover de heer Ensink het had. Onder het eerstgenoemde onderzoek ligt de intentie als raad een actieve houding aan te nemen om te horen wat de burgers vinden en daarna met elkaar te discussiëren over de prioriteitstelling. De volgende stap is te bezien wat de raad inhoudelijk van een aantal zaken vindt. Dat de andere fracties een tevredenheidsonderzoek afwijzen vindt spreker een gemiste kans.

De heer Ensink zegt dat niet voor niets een heel fundamentele discussie is gevoerd over de vraag of een raadsprogramma moest worden gemaakt. Die vraag is voorgelegd aan alle fracties, en de raad heeft in grote meerderheid gezegd dat zo'n programma er inderdaad moest komen. Uiteraard kan men van mening verschillen over de vraag of dit raadsprogramma goed of minder goed is, maar zoals in eerste termijn al gezegd: alle begin is moeilijk! Gezien de nieuwe samenstelling van de raad en de nieuwe werkwijze zal dit nog veel inspanning vergen.

De heer Leutscher merkt op dat niet is uitgesproken of men voor of tegen een raadsprogramma is. Men heeft willen nadenken over de status van een raadsprogramma in het kader van het dualisme. Kijkend naar het hele voortraject en naar de bijlage, heeft hij de indruk dat het programma de status heeft van een verlanglijstje. Uiteindelijk wordt dat geclusterd tot acht onderwerpen die, omdat ze zijn geclusterd, nauwelijks meer iets zeggen en waartegen men derhalve niets kan hebben. In het beginstadium is door de VVD-fractie voorgesteld op een geheel andere manier om te gaan met de opzet van een raadsprogramma, name-

lijk het leggen van een link tussen de beleidsvorming door het college en de wijze waarop processen verlopen in de gemeentelijke organisatie. Dat is een basisvoorwaarde om te komen tot invulling en inhoudelijke afwegingen. Spreker ziet nu gebeuren dat aan het einde van het traject wordt begonnen, het bepalen van een inhoudelijk onderwerp, terwijl zijn fractie ervoor kiest ruimte te maken voor het invullen van een aantal kaderstellende randvoorwaarden, opdat de inhoudelijke discussie kans van slagen heeft. Dan gaat het om de kwaliteit, de deskundigheid, de professionalisering en het leren van elkaar.

De heer Arends is blij met deze toevoeging van de heer Leutscher, aangezien deze in eerste aanleg het woord 'arrogantie' gebruikte. Deze had dit beter niet kunnen doen. Bij het raadsprogramma is de ook door de heer Leutscher genoemde interessante vraag: waar begint de raad met het proces? Welnu, dat is uitspreken hoe het proces moet gaan verlopen, i.c. een thema aangeven waarop je als raad beleid wil gaan ontwikkelen. Daarna volgt het proces van maatschappelijke verkenning, dat wil zeggen: de raad trekt de gemeente in en spreekt met actoren in het veld, om uiteindelijk te komen tot het ontwikkelen van doelen. Volgens spreker strookt dat geheel met hetgeen de VVD-fractie heeft ingebracht over de manier waarop een proces moet gaan verlopen. Deze fractie heeft ook aangegeven dat het raadsprogramma thematisch ingevuld zou moeten worden. Hem dunkt dan ook dat het raadsprogramma voldoet aan hetgeen waarmee de VVD-fractie is gestart in de gesprekken over dit onderwerp. De VVD-motie lezend denkt hij dat er verschil van mening is over de vraag waar de verantwoordelijkheden van de raad en van het college beginnen en ophouden. Dat is ook af te leiden uit de tekst van de motie, waarin de VVD-fractie voorstelt het college op te dragen bepaalde dingen te doen die primair aan de raad toekomen. Spreker neemt aan dat het de bedoeling van genoemde fractie is het debat juist in de raad te laten plaatsvinden, niet re-actief op hetgeen het college doet, maar juist pro-actief door beïnvloeding van de beleids-thema's.

De heer Halm deelt mede dat de BGE-fractie de VVD-motie niet steunt. Het is betreurenswaardig dat het VVD-lid dat heeft meegewerkt aan de totstandkoming van het raadsprogramma blijkbaar geen enkele inbreng in de VVD-bijdrage heeft gehad. Deze hele discussie is eigenlijk verloren tijd.

De heer Leutscher vindt de opmerking van de heer Halm vreemd. De raadsleden in de werkgroep zaten daarin niet op basis van mandatering, maar hebben geprobeerd te komen tot een stuk, dat trouwens ook nog een a-politieke status heeft. De gemaakte opmerking doet zijn fractiegenote mevrouw Houwing zeer te kort en werpt hij dan ook verre van zich.

Vervolgens een reactie op de woorden van de heer Arends. De vraag is natuurlijk waar het uiteindelijk begint. Het feit dat het college wordt gevraagd aan een burgertevredenheidsonderzoek uitvoering te geven heeft te maken met de logistiek < daar valt natuurlijk over te praten >, maar ook zou kunnen worden overwogen dit bij het presidium neer

te leggen, gelet op de taken die dit toch al moet uitvoeren. Daarvoor heeft de fractie echter bewust niet gekozen, van mening zijnde dat het veel belangrijker is een aantal basisvoorwaarden goed ingevuld te krijgen. Met andere woorden: zijn de fracties in staat überhaupt in zo'n proces goed mee te doen om onderwerpen aan te pakken. Als voorbeeld is de hele discussie over Opmaat te noemen. De fractie heeft zelf in de eindfase aangegeven wat zij vond van de kwaliteit van de besluitvorming van de kant van de raad. Dat was een mooie casus om te zien hoe het niét moet.

De heer Arends informeert wie de heer Leutscher met 'de fractie bedoelt.

De heer Leutscher bedoelt de PvdA-fractie.

De heer Zondag deelt mede dat morgenochtend om 5 uur bij hem de wakker af gaat en dat hij gezien het inmiddels gevorderde uur de vergadering moet verlaten.

[De heer Zondag verlaat vervolgens de vergadering].

De heer Van Hoffen heeft begrepen dat de D66-fractie zónder en de PvdA-fractie mét argumenten tegen de opgestelde ChristenUnie-motie is. Uit de reactie van de PvdA-fractie heeft hij opgemaakt dat zij de motie niet heeft begrepen. Het is niet de bedoeling van bovenaf een normen- en waardendebat te houden, maar het voor de bevolking organiseren van een publiek debat over datgene wat zij in de gemeente Emmen beleeft op straat en in haar omgeving. Het gaat erom een interactief proces van onderop te starten over normen en waarden op het publieke terrein in relatie met de veiligheid en de leefbaarheid en het gewenst en ongewenst gedrag. Hopelijk wil de PvdA-fractie zich hierover nog even bezinnen, want de fractie van de ChristenUnie is toch geneigd de motie in te dienen. Het is een ruime motie, die ook niet in tegenspraak is met de PvdA-motie. Ze kunnen naast elkaar bestaan. De ChristenUnie-motie kan afzonderlijk haar weg gaan, omdat het gaat om een item dat heel breed, door alle politieke partijen, wordt gedragen. Het zou dan ook normaal moeten zijn dat de motie in de raad een breed draagvlak krijgt.

De door de ChristenUnie-fractie ingediende motie luidt als volgt:

De gemeenteraad, in vergadering bijeen d.d. 26 september 2002,

gehoord de beraadslagingen over agendapunt B13 van de agenda, namelijk het raadsprogramma,

overwegende:

- 1. dat een veilige, schone en aangename leefomgeving van invloed is op het welzijn van burgers;***
- 2. dat er landelijk en in de samenleving behoefte aan is het publieke debat te voeren over normen en waarden op het publieke terrein van de samenleving;***

- 3. dat ook lokaal een publiek debat over normen en waarden in relatie met veiligheid en leefbaarheid wenselijk is;***
- 4. dat in het kader van dualisering zo'n publiek debat in een interactief proces met burgers, de betrokkenheid van burgers met het bestuur en de politiek vergroot;***

besluit:

- 1. een interactief proces te starten over normen en waarden op het publieke terrein van de samenleving in relatie met veiligheid en leefbaarheid en het gewenst en ongewenst gedrag van burgers;***
- 2. samen met het college van b. en w. dat interactieve proces voor te bereiden en uit te voeren,***

en gaat over tot de orde van de dag.

De vice-voorzitter stelt zich voor nu eerst het VVD-amendement ter stemming te brengen, vervolgens het raadsprogramma en ten slotte de moties.

De heer Leutscher deelt mede dat de VVD-fractie haar motie, gehoord hetgeen daarover is gezegd, intrekt.

De genoemde punten onder a., b. en c. geeft de vice-voorzitter de status van een amendement. Het was echter een voorstel dat apart op papier is gezet omdat het lastig is het precies op te schrijven tijdens de presentatie ervan. De bedoeling was het mee te nemen in de discussie. Wat de fractie betreft heeft dit niet de status van een amendement.

De vice-voorzitter zal dit voorstel zo dadelijk in stemming brengen.

De heer Dijkgraaf vraagt zich af waarom in de ChristenUnie-motie wordt gesproken over 'samen met het college' en niet wordt gesteld dat de raad het interactieve proces voorbereidt en uitvoert.

De heer Van Hoffen wil er iedereen bij betrekken, ook de bestuurders.

De vice-voorzitter zal nu eerst het raadsprogramma in stemming brengen en daarbij het VVD-voorstel meenemen.

De heer Sleeking merkt op dat het hom of kuit is. Voorstellen bestaan niet: er is óf een amendement, óf niet.

De vice-voorzitter zegt dat dit juridisch wel juist zal zijn, maar dat het gaat om de geest.

De heer Sleeking is van mening dat het gaat om duidelijkheid naar de burger.

De vice-voorzitter acht duidelijk wat de VVD-fractie wil en wil dit gewoon bij handopsteken in stemming brengen.

Mevrouw Van de Vijver-Geitz weet bij het opsteken van haar hand niet wat zij besluit.

De vice-voorzitter veronderstelt dat mevrouw Van de Vijver het voorstel van de VVD-fractie heeft gelezen. Het bevat de punten a., b. en c.

Mevrouw Van de Vijver-Geitz constateert dat onder a. wordt vermeld: "Er dient samenhang te bestaan [-]." Kan de raad dat besluiten?

De vice-voorzitter merkt op dat, als men vindt dat dit niet kan, eenvoudig tegen kan worden gestemd.

De heer Leutscher krijgt de indruk dat het stuk niet goed gelezen is. De bedoeling is dat het onderdeel wordt van het raadsprogramma.

Het VVD-voorstel, bevattende de punten a., b. en c., wordt hierna bij handopsteken in stemming gebracht en verworpen (de VVD-fractie stemt voor).

Vervolgens wordt het raadsprogramma zonder hoofdelijke stemming vastgesteld, met de aantekening dat de DOP-fractie geacht wil worden tegen te hebben gestemd.

Hierna wordt de motie van de PvdA-fractie c.a. bij handopsteken in stemming gebracht en aangenomen (de fracties van DOP en VVD stemmen tegen).

Ten slotte wordt de ChristenUnie-motie bij handopsteken in stemming gebracht en met 17 tegen 16 stemmen verworpen.

B14. Mededelingen en ingekomen stukken [Bijlage nr. 154]

1. Brief d.d. 18 februari 2001 van M.J. Hegeman e.a. te Klazienaveen inzake verzoek wijziging bestemmingsplan 'Klazienaveen Noordwest' voor de bouw van een extra woning aan het Van Echterskanaal NZ 87 te Klazienaveen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt besloten de onder nr. vermelde briefschrijver te berichten volgens de bijgevoegde conceptbrief.

2. Brief d.d. 27 februari 2002 van J.W. Gerth te Nieuw-Schoonebeek inzake verzoek wijziging bestemmingsplan 'Buitengebied Schoonebeek' voor het realiseren van een (mini-)camping aan de Boovenen te Weiteveen.

De heer Halm vermeldt dat namens de BGE-fractie in de commissie al is aangegeven dat het een gemiste kans van het college is dit burgerinitiatief te weigeren. Zoals verwoord in het TROP-eindrapport Emmen 2001-2010 wil het college recreatie en toerisme bevorderen in Weiteveen en Nieuw-Schoonebeek. Het schrijft een stimulerende houding te willen aannemen. Het gaat nu om een gebied waar veel CRM-gronden liggen die vrij toegankelijk zijn. Een minicamping zou volgens de fractie van Burgerbelangen Gemeente Emmen dus uitstekend kunnen. Als op bepaalde plaatsen geen minicampings mogen komen, dan moet het

college dit aangeven in het TROP, om te voorkomen dat burgers onnodige aanvragen gaan doen en onnodige plannen gaan maken. Het is simpel een plankaart te maken waarop wordt aangegeven waar minicampings wel of niet mogen en zo'n kaart toe te voegen aan het TROP-rapport. Anders rijst de vraag wat het nut is van dit rapport.

De heer Meijering deelt mede dat de ONE-fractie van mening is, gelet op het belang voor de gemeenschap in Weiteveen, dat de plaatselijke overlegpartner hierover dient te worden gehoord.

Verder is in een gesprek met de heer Gerth gebleken dat deze geen uitnodiging heeft gehad voor de commissievergadering, zodat deze diens visie daar niet heeft kunnen neerleggen. Derhalve verzoekt spreker dit stuk aan te houden en voor de volgende vergadering weer te agenderen.

Wethouder Hoogland-Foppen is blij dat zij niet verantwoordelijk is voor het uitnodigen van indieners van een verzoek voor een commissievergadering. Zij laat dit graag liggen op het bord van een ander.

Het onderwerp is uitgebreid in de commissie aan de orde geweest. Het is te betreuren dat de heer Halm een aantal zaken door elkaar haalt. Spreekster heeft niet de indruk dat in het TROP staat dat een verzoek als dit moet worden gehonoreerd. De afweging die heeft plaatsgevonden is gemaakt in het kader van de ruimtelijke ordening. Men heeft ook kunnen zien hoe waardevol dit gebied is. Als het verzoek wordt getoetst aan het bestemmingsplan, kan iedereen zien dat het niet verstandig is dit te honoreren.

Ook in de commissie heeft de heer Meijering gezegd dat overleg moet worden gepleegd met de overlegpartner. Volgens spreekster gaat dit te ver, gezien het feit dat het een persoonlijke aanvraag is die niet thuishoort bij een overlegpartner. Uiteraard kan de aanvrager, als deze een advies van de overlegpartner belangrijk vindt, zelf contact zoeken met de overlegpartner. Het is voor het bestuur heel lastig alle individuele aanvragen voor te leggen aan de betrokken overlegpartner. Dat gaat spreekster echt te ver.

De heer Meijering beaamt dat niet elke individuele aanvraag kan worden voorgelegd aan een overlegpartner. In dit geval gaat het echter om de gemeenschap van Weiteveen, die er belang bij kan hebben dat er een minicamping wordt gevestigd.

Spreker heeft de vice-voorzitter gevraagd dit stuk aan te houden, maar gezien het feit dat het college deze brief op de lijst van ingekomen stukken heeft geplaatst zou hij willen zeggen: vecht het samen even uit!

De vice-voorzitter zegt dat plaatsing op de lijst geschiedt in overleg met het presidium.

Wethouder Hoogland-Foppen heeft ook niet het idee dat het college een stuk als dit op de lijst zet.

De vice-voorzitter bevestigt dat het presidium dat doet.

3. Jaarverslag commissie rechtsbescherming.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het verslag onder 3 voor kennisgeving aangenomen.

4. Brieven d.d. 1 en 15 augustus 2002 van H. Hendriks te Emmen inzake voorzieningen gehandicapten.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt besloten de onder nr. 4 vermelde brieven te berichten volgens de bijgevoegde conceptbrief.

5. Brief d.d. 16 juli 2002 van H.J. Menger te Oldeberkoop inzake de commissie rechtsbescherming.

De heer Halm stelt vast dat het college aan de raad vraagt de brief van de heer Menger voor kennisgeving aan te nemen. De BGE-fractie kan zich hierin niet vinden. Als zij de brief voor kennisgeving aanneemt, wil dat zeggen dat zij in dezen achter het college staat. Het is al erg genoeg dat een inwoner van Emmen door de commissie rechtsbescherming in het ongelijk wordt gesteld, terwijl deze later door de rechter ondubbelzinnig in het gelijk is gesteld. Het is onbegrijpelijk dat de commissie rechtsbescherming, ondanks deze uitspraak, achter haar eerste foute advies blijft staan. Deze commissie heeft op onverklaarbare wijze in deze affaire steeds verkeerde adviezen verstrekt, allemaal in het nadeel van de eiser. Ze waren gebaseerd op een verkeerde uitleg van de wet en daardoor is de gemeente Emmen in de problemen gekomen. Mede door deze affaire heeft de BGE-fractie geen vertrouwen meer in deze commissie. De burgers van Emmen moeten er zeker van zijn dat met hun belangen eerlijk en onafhankelijk wordt omgegaan. Het siert het college niet dat het voorstelt deze brief voor kennisgeving aan te nemen. Een reactie erop zou beter zijn. Het college moet op de verkeerde ingeslagen weg keren. Ook voor het college geldt in dit geval: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. De fractie is van mening dat het college in dezen diens verantwoordelijkheid moet nemen. Zij pleit ervoor dat een volledige aansluiting bij de Nationale Ombudsman zo spoedig mogelijk wordt gerealiseerd.

De heer Arends merkt op dat in de verleden week gehouden commissievergadering het jaarverslag van de commissie rechtsbescherming aan de orde is geweest. Toen heeft hij de heer Halm niet het vertrouwen in deze commissie horen opzeggen. Het is mooi dit nu allemaal te zeggen, maar mooie woorden hoort men hier genoeg. Hij zou de heer Halm willen uitdagen om boter bij de vis te leveren en te komen met een motie over opzegging van het vertrouwen in de commissie rechtsbescherming.

De heer Halm zegt dat in de commissie duidelijk is gesteld dat de BGE-fractie de commissie rechtsbescherming niet onafhankelijk vindt.

De heer Arends had de heer Halm een kerel gevonden als deze dit verleden week ook tegen mevrouw Vos had gezegd. Deze heeft dat toen niet gedaan. Spreker daagt de heer Halm uit diens stelling nu eens hard te maken. Het komt regelmatig voor dat deze niet verder komt dan het leveren van kritiek. De oproep aan diens adres is: wees nu eens helder over hetgeen Burgerbelangen Gemeente Emmen in de verkiezingscampagne heeft gezegd en kom eens met een motie waarover de raad kan stemmen!

De heer Halm laat weten dat zijn fractie wenst dat de gemeente zich aansluit bij de Nationale Ombudsman, omdat de commissie rechtsbescherming toch een verlengstuk is van ...

De heer Arends zegt dat het dáár niet om gaat, maar om hetgeen de heer Halm over de commissie rechtsbescherming heeft gezegd.

De heer Van Hoffen wijst erop dat de Nationale Ombudsman niet over een kwestie als deze gaat.

De heer Halm meent dat het gaat om het hele pakket en niet een gedeelte daarvan.

De vice-voorzitter attendeert de heer Halm erop dat deze brief is gericht aan de raad en dat het college aan de raad voorstelt deze voor kennisgeving aan te nemen. Dat wil niet zeggen dat daarmee wordt uitgesproken dat de raad het ermee eens of oneens is, de raad neemt er slechts kennis van. Afgesproken is dat de materie in november terugkomt, ervan uitgaande dat dan de onafhankelijk onderzoeker diens rapport af heeft.

Zonder hoofdelijke stemming wordt besloten de onder nr. 5 vermelde brieven te berichten volgens de bijgevoegde brief, met de aantekening dat de BGE-fractie geacht wil worden tegen te hebben gestemd.

De vice-voorzitter heeft begrepen dat de leden van het seniorenconvent worden geacht nog even bij elkaar te komen en dat de andere raadsleden worden verwacht in de kantine om even rustig na te praten. De vergadering is gesloten (23.57 uur).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 24 oktober 2002.

Voorzitter,

Fungerend griffier,

Agenda

Categorie nummer	Agenda nummer	Bijlage nummer	
A	1	-	Opening en vaststelling agenda
A	2	-	Vragenhalfuur
A	5	134	Aanpassing Algemene Plaatselijke Verordening
A	6	135	Jaarrekening 2001 en begroting 2003 Regionale Brandweer Drenthe
A	7	136	Beschikbaarstelling krediet ten behoeve van herinrichting Emmerhout-noord
A	8	137	Beschikbaarstelling krediet ten behoeve van restauratie Grote Kerk Emmen
A	9	138	Wijzigen komgrenzen te Roswinkel
A	10	139	Verlegging Zwanenveld
A	11	140	Krediet ten behoeve van plaatsing bewegwijzeringsysteem op industrieterrein De Pollux
A	12	141	Kostenverhaalsbesluit betrekking hebbende op diverse gebieden in de gemeente Emmen
A	13	142	Wijziging verordening inkomstenvrijlating en uitstroombevordering
A	14	145	Verzelfstandiging en omvorming gemeenschappelijke regeling bestuursacademie
A	15	146	Vorbereiding bestemmingsplannen
A	16	147	Vaststelling bestemmingsplan 'Emmen-Emmermeer, Trianthabuurt'
A	17	148	Voortgang masterplan Emmen-centrum
A	18	149	Bodemverordening gemeente Emmen 2002
A	19	150	Subsidieverordening Bodemsanering Bedrijfsterreinen
A	20	151	Ontwikkeling Business Park Meerdijk
B	1	143	Verordening op het correctief raadgevend referendum
B	2	144	Beschikbaarstelling krediet ten behoeve van uitvoeringprogramma fysieke veiligheid
B	10	122	Meerjarenprogramma jeugdbeleid 2002-2006
B	11	152	Wijziging vertegenwoordiging Eems Dollard Regio
B	12	153	Opdrachtformulering onderzoeksonderwerp beleidsontwikkeling en uitvoering welzijnswerk en kinderopvang
B	13	--	Vaststelling raadsprogramma 2002 - 2006
B	14	154	Mededelingen en ingekomen stukken.